

Proposta per a la millora de la xarxa de zones verdes i equipaments

MODEL D'ESTRUCTURA DE CASTELLDEFELS

novembre 2018

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

Ajuntament de Castelldefels

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

SERVEI DE PLANEJAMENT URBANÍSTIC DE L'AMB
Equip redactor:
Anna Majoral i Jordi Peralta, arquitectes
Aina Alemany, Jaime Andrade, Marc Ruiz i Albert Rodríguez, estudiants d'arquitectura
Supervisió:
Loles Herrero, Cap del Servei de Planejament Urbanístic
Josep Maria Carreras, Director del Serveis d'Urbanisme

Ajuntament de Castelldefels

AJUNTAMENT DE CASTELLDEFELS
Seguiment:
Henar Herrera, arquitecte
Supervisió:
Joana Badell, Cap de Secció de Planejament i Llicències

Índex del document

1. Introducció Metodologia de treball
Resum executiu

2. Diagnosi Anàlisi quantitatiu
La forma del territori

3. Model Proposta d'estructura general
Proposta de criteris d'urbanització

1. INTRODUCCIÓ

Metodologia de treball

Resum executiu

1. Introducció. Metodologia de treball

metodologia AMB

fonamentar l'interès públic de futures MPGMs

amb la definició d'un model urbanístic

que millora l'estructura de zones verdes i el conjunt del municipi

Estudis amb propostes d'estructura similars al present document realitzats en els darrers anys per l'AMB

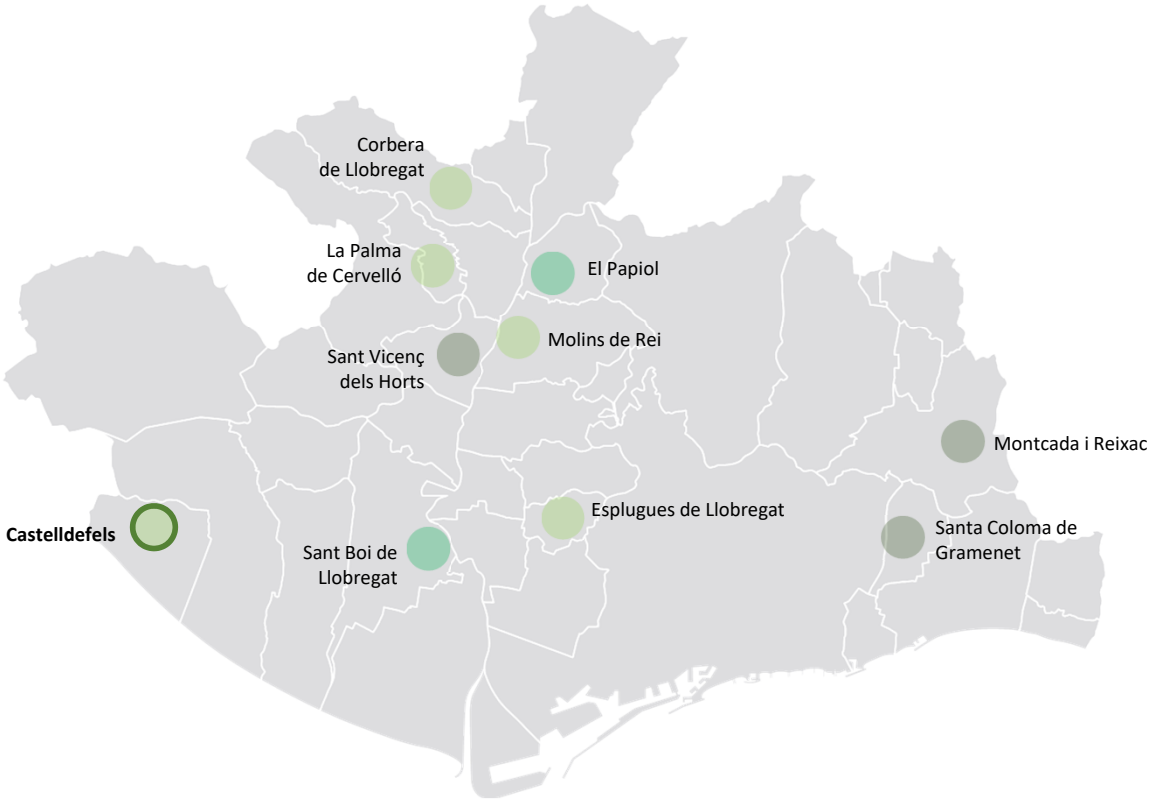

1. Introducció. Metodologia de treball

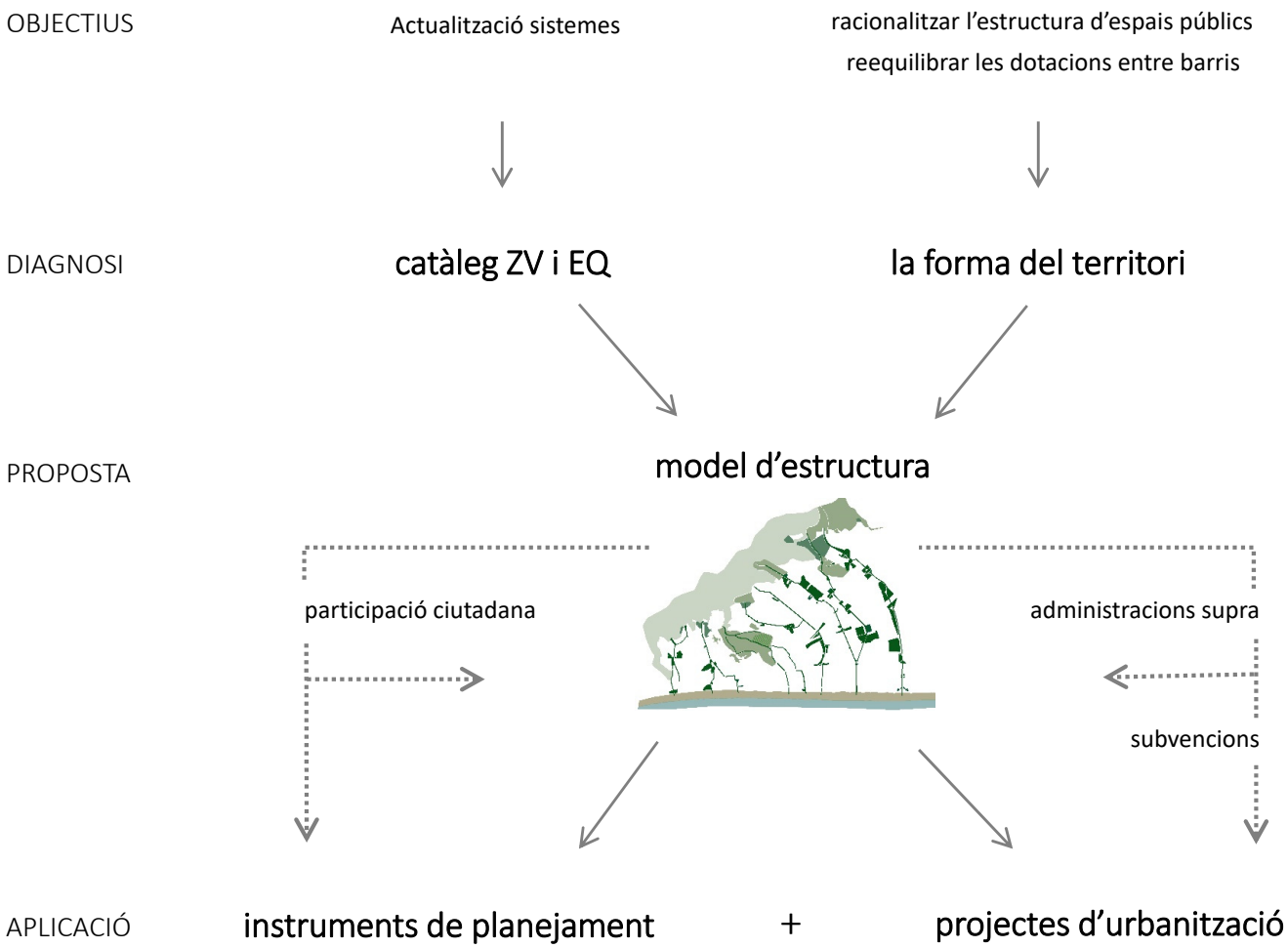

1. INTRODUCCIÓ

Aquest treball s'enceta a partir de la sol·licitud enviada per l'Ajuntament de Castelldefels, en què es demana a l'Àrea Metropolitana de Barcelona la realització d'un estudi de les zones verdes i equipaments del municipi per tal de cercar un nou model urbanístic que qualifiqui i doti d'estructura el teixit urbà construït.

Aquest nou model de ciutat, ha de possibilitar la millora funcional de les zones verdes i els equipaments públics de la ciutat i crear una estructura local clara i potent que pugui vehicular l'interès públic i l'encert de futures actuacions a curt, mig i llarg termini. En aquest sentit, es proposa confeccionar una estructura basada en la forma del territori, que jerarquitzi la xarxa d'espais lliures i equipaments -prioritzant la qualitat front a la quantitat-, que sigui senzilla i versàtil alhora, que connecti més que no taqui i que articuli alhora l'escala local i la territorial. Només a partir d'un model de ciutat ambiciós, es podran vehicular transversalment les diferents polítiques urbanístiques, socials i ambientals pendents al municipi.

2. DIAGNOSI

Castelldefels dins del sistema del Delta del Llobregat té una posició privilegiada, doncs els sistema muntanyós del Garraf –en aquest punt- s'aproxima molt al litoral i determina una relació molt directe entre ambdós sistemes naturals. Aquesta connexió, històricament ha estat tallada per les infraestructures que creuen el territori, des de la carretera de Santa Creu de Calafell fins a l'autopista C-32 (que es va construir per les olimpíades), totes elles acaben coincidint en el coll d'ampolla que les permet continuar en direcció sud.

El municipi consta de dues parts ben diferenciades i separades per l'espai frontissa de Can Aymerich, el costat est on la planeïtat del Delta es combina amb els primers relleus del Garraf i amb el nucli històric col·locat sobre la línia del samontà i el costat oest, amb els barris de Poal i Bellamar, on el sistema muntanyós es fa molt més present i les urbanitzacions colonitzen les seves vessants.

Orogràficament Castelldefels s'estén sobre un seguit de relleus perpendiculars al mar que a mode de dits curts, evacuen l'aigua, de vegades al Mediterrani, de vegades per infiltració a l'aqüífer del Delta. Aquesta seqüència de valls i carenes, és de vital importància per a la proposta del nou model, doncs el teixit construït ha anat esborrant aquesta matriu biofísica tan potent, relleu i aigua s'han anat perdent.

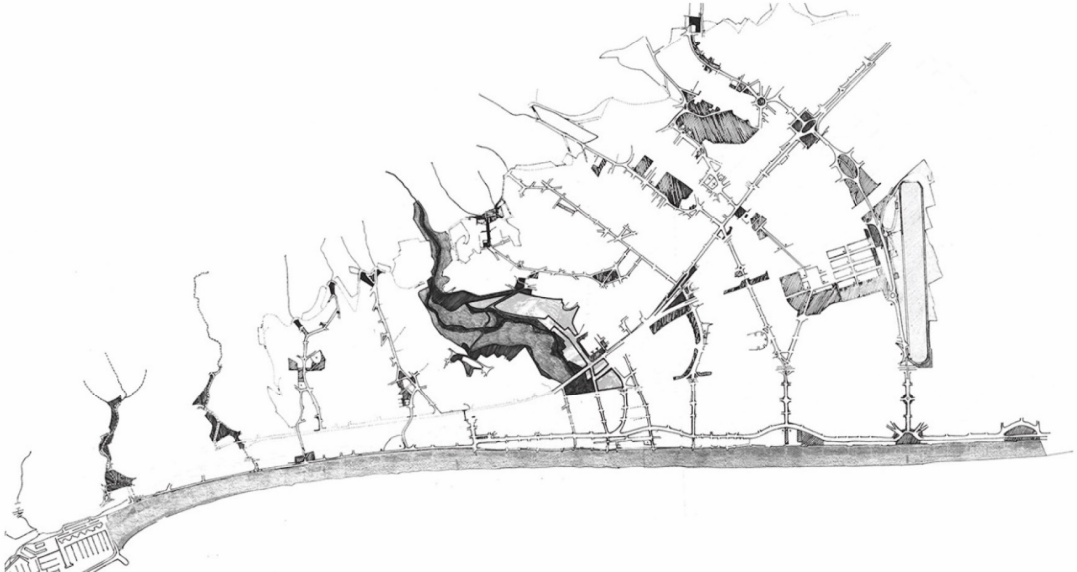

El model es basa en fer una lectura acurada del territori que permet incorporar l'estructura subjacent d'aquest a les propostes de millora de les zones verdes i dels equipaments i per aconseguir-ho s'ajuda de cartografia històrica per restablir els antics traçats de l'aigua i comprendre els punts baixos que abans eren torrents i avui –ja canalitzats- son viari. La descoberta i potenciació d'aquests eixos aporta una nova estructura que vertebra el nucli urbà i jerarquitza i qualifica els sistema d'espais lliures i d'equipaments.

Concretament es proposa el reconeixement de sis eixos estructurants (d'est a oest): el canal olímpic, el del centre, el passeig del bosc, l'eix de Can Aymerich, el de Bellamar i el del barri del Poal. Els dos primers es caracteritzen pel seu llarg recorregut i per relligar diferents teixits urbans, des del front de mar i les peces d'equipament (canal i campus), s'estiren cap al nucli urbà compacte i enllacen amb el parc del Castell i el de la Muntanyeta, fins arribar al barri de Vistalegre i el sector de Can Roca respectivament.

El tercer, el passeig del bosc, es diferencia dels dos anteriors per la manca d'espais lliures i equipaments que proveeixen l'eix estructurant. Al llarg del seu recorregut (sobretot per la seva part superior), al viari li manca una dotació de sistemes que el pugui qualificar i per això el model proposa desenvolupar part d'uns sòls urbanitzables ubicats al final del passeig i així incrementar els sistemes que puguin reforçar aquest dit.

L'eix de Can Aymerich, és tot el contrari. Protagonitzat per la fondalada de més de 65 metres i una superfície de 37,5 ha., és una gran reserva natural dins de la trama urbana de Castelldefels, un espai controvertit, doncs alhora és pulmó com barrera entre barris o una gran reserva d'equipament que no sap què vol ser...

Per aquest eix el model proposa una triple estratègia: reforçar el seu paper de connector ambiental, relligar la peça d'equipament al front de mar edificat i recosir les vores per a millorar la connexió entre barris. El vector ambiental passa per consolidar la continuïtat dels hàbitats d'interès comunitari, renaturalitzar la vall i recarregar l'aqüífer del Delta (permeabilitat i gestió de l'aigua). La proposta de servei busca relacionar el front de mar amb el fondo de Ca n'Aymerich (transformar l'espai ocupat pel nus de la C-31), estirar l'àmbit d'influència de l'equipament metropolità i establir un gradient d'intensitat d'ús en funció del contacte amb la trama urbana. I finalment, el recosit urbà proposa establir uns parcs de vora a escala de barri, millorar la connexió transversal de la vall i potenciar la nova façana urbana de la C-245.

Els dos darrers eixos -Bellamar i Poal- s'enfilen pels vessants del Garraf i discorren per un teixit homogeni de cases i blocs aïllats que cal qualificar, l'aposta per ambdós eixos és la de crear uns microcentres (plaça+equipament+comerç) en els que es concentrin serveis de proximitat, diversificant el monoteixit actual de les urbanitzacions.

4. APLICACIÓ

La vehiculació del model implicarà la realització d'una o més modificacions puntuals del PGM. En primer lloc, serà necessari –pels barris de Poal i Bellamar-, delimitar diversos polígons d'actuació urbanística o sectors de planejament que solucionin les carències dels dos dits que pertanyen ja al Garraf, el segon terme, serà necessari treballar les vores de Can Aymerich i la part baixa de la fondalada i finalment caldrà treballar l'encontre amb el sòl no urbanitzable i la possible desclassificació dels sòls urbanitzables no delimitats.

Aquí entren en joc les diferents eines i accions urbanístiques disponibles com classificar, qualificar, gestionar, conveniar, etc.

2. DIAGNOSI

Anàlisi quantitatiu

La forma del territori

2. Diagnosi. Anàlisi quantitatiu

PGM (1976) - refós de planejament (2016). Xarxa de zones verdes i equipaments

Sòl urbà	Qualificats	Δ vigent	20.048 Habitants
Zones verdes	34ha	+50ha (x2,4)	16,7 m2/hab.
Equipaments	29ha	+113ha (x4,9)	14,3 m2/hab.

CASTELLDEFELS

QUADRE RESUM DELS SISTEMES D'ESPAIS LLIURES I EQUIPAMENTS EN RELACIÓ A LA SEVA CLASSIFICACIÓ DE SÒL - 1976

Qualificació del sòl	clau	SU	%	SUD	%	SUND	%	SNU	%	TOTAL	%
zones verdes	6a 6b 6c	33,6 ha	*6%*	7,7 ha	*5%*	68,0 ha	*21%*			109,3 ha	*8%*
parc forestal	27 28 29		*0%*					187,4 ha	*89%*	187,4 ha	*15%*
protecció de sistemes	9	9,5 ha	*2%*	9,7 ha	*6%*	14,4 ha	*4%*	1,9 ha		25,8 ha	*2%*
equipaments	7a 7b 7c	28,7 ha	*5%*	16,4 ha	*10%*	116,2 ha	*35%*			161,3 ha	*13%*
Classificació del sòl	*% municipal*	**590,3 ha**	*46%*	**160,3 ha**	*12%*	**329,1 ha**	*26%*	**209,8 ha**	*16%*	**1289,5 ha**	*100%*

Sòl urbà	Dotacions mín	Qualificats	63.891 Habitants
Zones verdes	75ha - 93ha	84ha (+12%)	13,2 m2/hab.
Equipaments	81ha	142ha (+75%)	22,2 m2/hab.

CASTELLDEFELS

QUADRE RESUM DELS SISTEMES D'ESPAIS LLIURES I EQUIPAMENTS EN RELACIÓ A LA SEVA CLASSIFICACIÓ DE SÒL - 2016

Qualificació del sòl	clau	SU	%	SUD	%	SUND	%	SNU	%	TOTAL	%
zones verdes	6a 6b 6c	**84,2 ha**	*9%*			60,4 ha	*67%*			144,6 ha	*11%*
parc forestal	27 28 29							187,2 ha	*72%*	187,2 ha	*15%*
protecció de sistemes	9	16,0 ha	*2%*							16,0 ha	*1%*
equipaments	7a 7b 7c	**141,9 ha**	*15%*	1,0 ha	*36%*	17,3 ha	*19%*			160,2 ha	*12%*
Classificació del sòl	*% municipal*	**935,0 ha**	*73%*	**2,8 ha**	*0%*	**90,6 ha**	*7%*	**261,1 ha**	*20%*	**1289,5 ha**	*100%*

2. Diagnosi. Anàlisi quantitatiu

Conjunt de zones verdes i equipaments en sòl urbà i urbanitzable (delimitat i no delimitat)

2. Diagnosi. Anàlisi quantitatiu

Anàlisis xarxa de zones verdes
Anàlisis sostre i densitat potencial del planejament

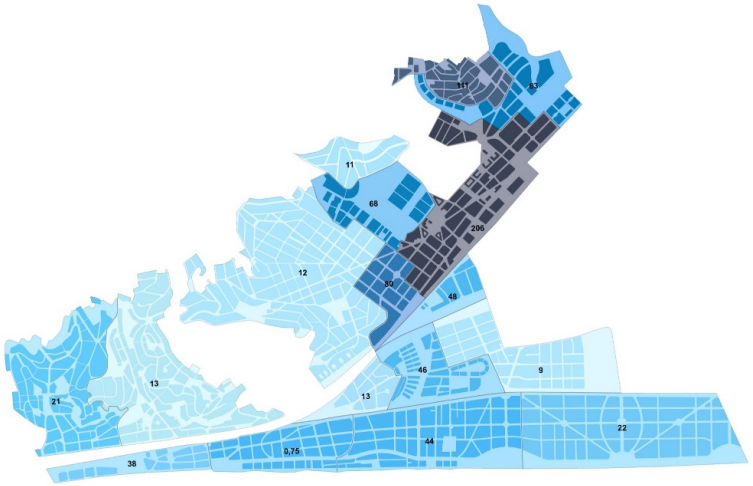

Densitat potencial (habitatges/ha)

Sostre potencial (m2st/m2s)

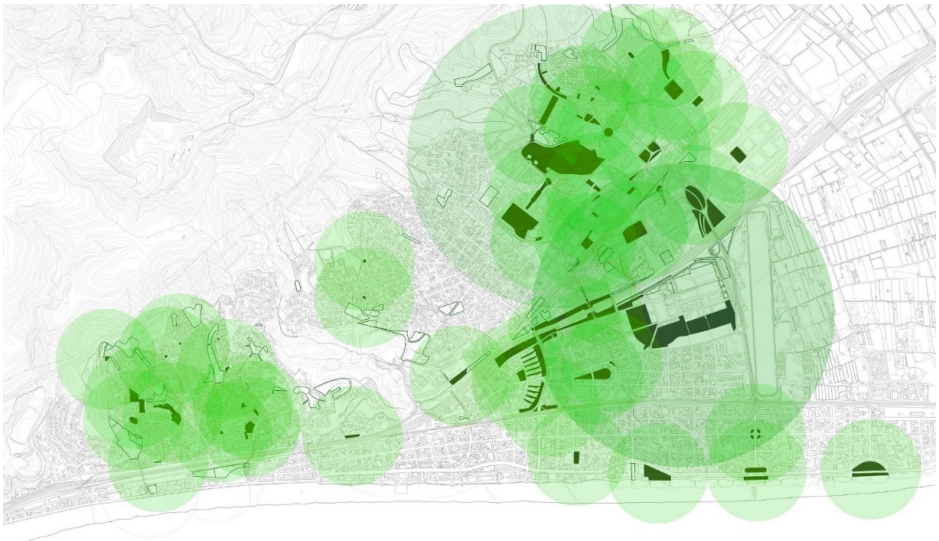

Cobertura zones verdes, distància radial

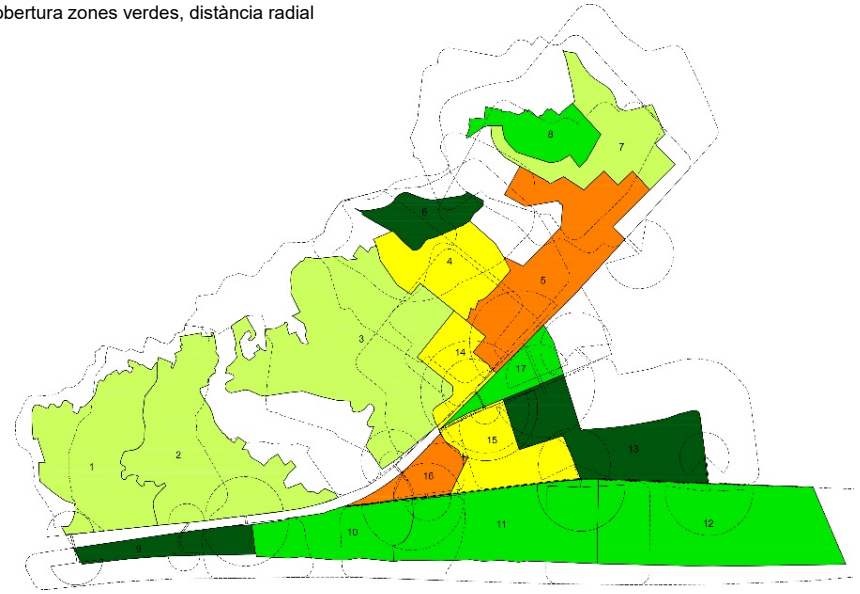

Cobertura zones verdes per barris

2. DIAGNOSI

Anàlisi quantitatiu

La forma del territori

Objectiu de la diagnosi

Es proposa una lectura sobre la forma del territori, per descobrir la seva **estructura subjacent**. Incorporar una estructura local clara i potent que pugui vehicular l'interès públic i l'encert de futures actuacions, basades en aquest nou sentit urbanístic pel municipi a curt, mig i llarg termini.

- Una estructura basada en la forma del lloc
- Jerarquia sobre la xarxa d'espais lliures
- Qualitat més que quantitat
- Senzilla però versàtil
- Connectivitat més que taques
- Articulació local i territorial

2. Diagnosi. La forma del territori

Delta del Llobregat 1930-1950

2. Diagnosi. La forma del territori

Sistema territorial. Garraf + Litoral
Drenatge transversal, xarxa hidrogràfica

2. Diagnosi. La forma del territori

Sistema territorial. Infraestructures longitudinals

2. Diagnosi. La forma del territori

Sistema local. Ortofotomapa 2016

2. Diagnosi. La forma del territori

Sistema local. Planimetria 1922

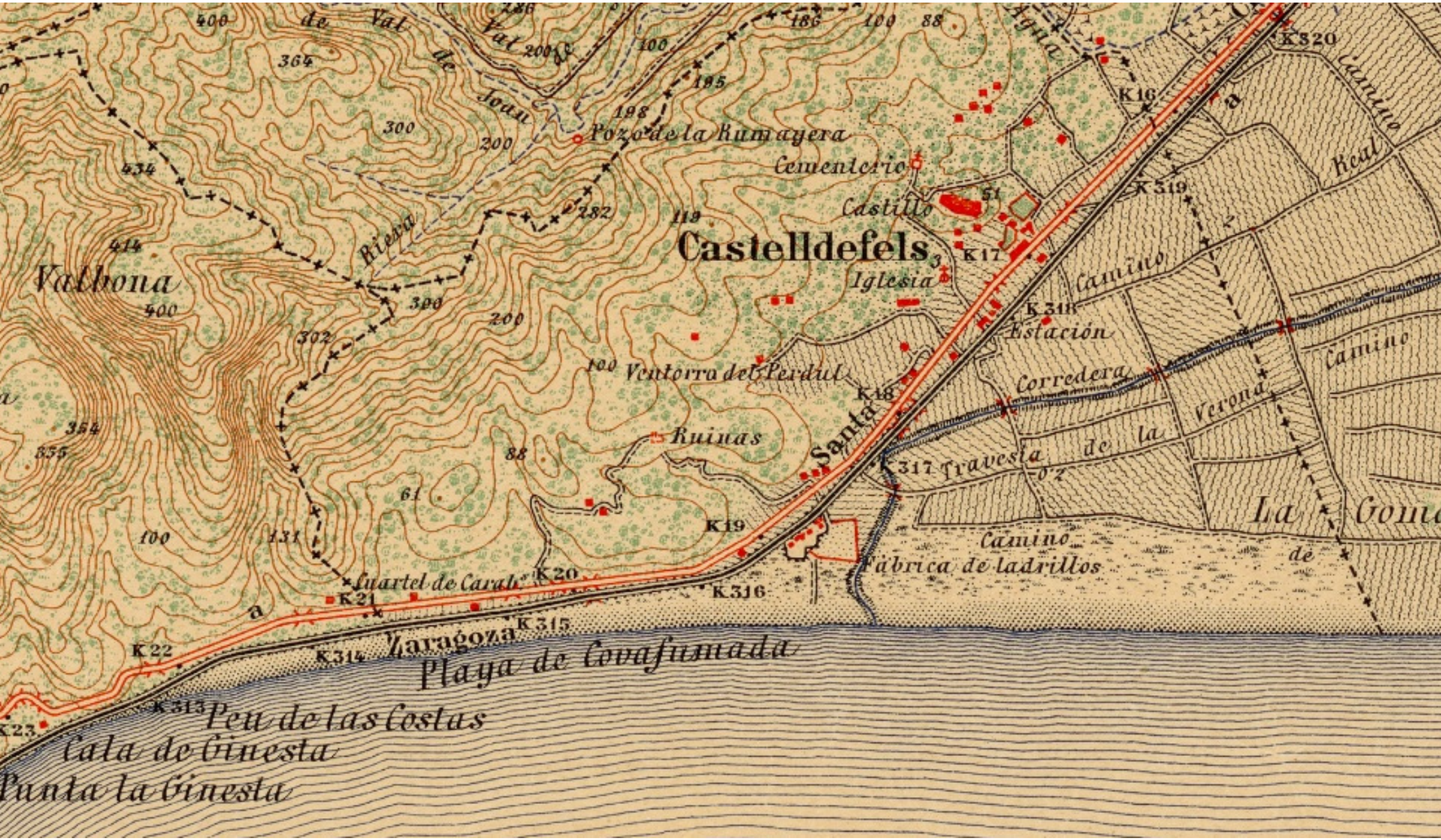

2. Diagnosi. La forma del territori

Sistema local. Traces històriques

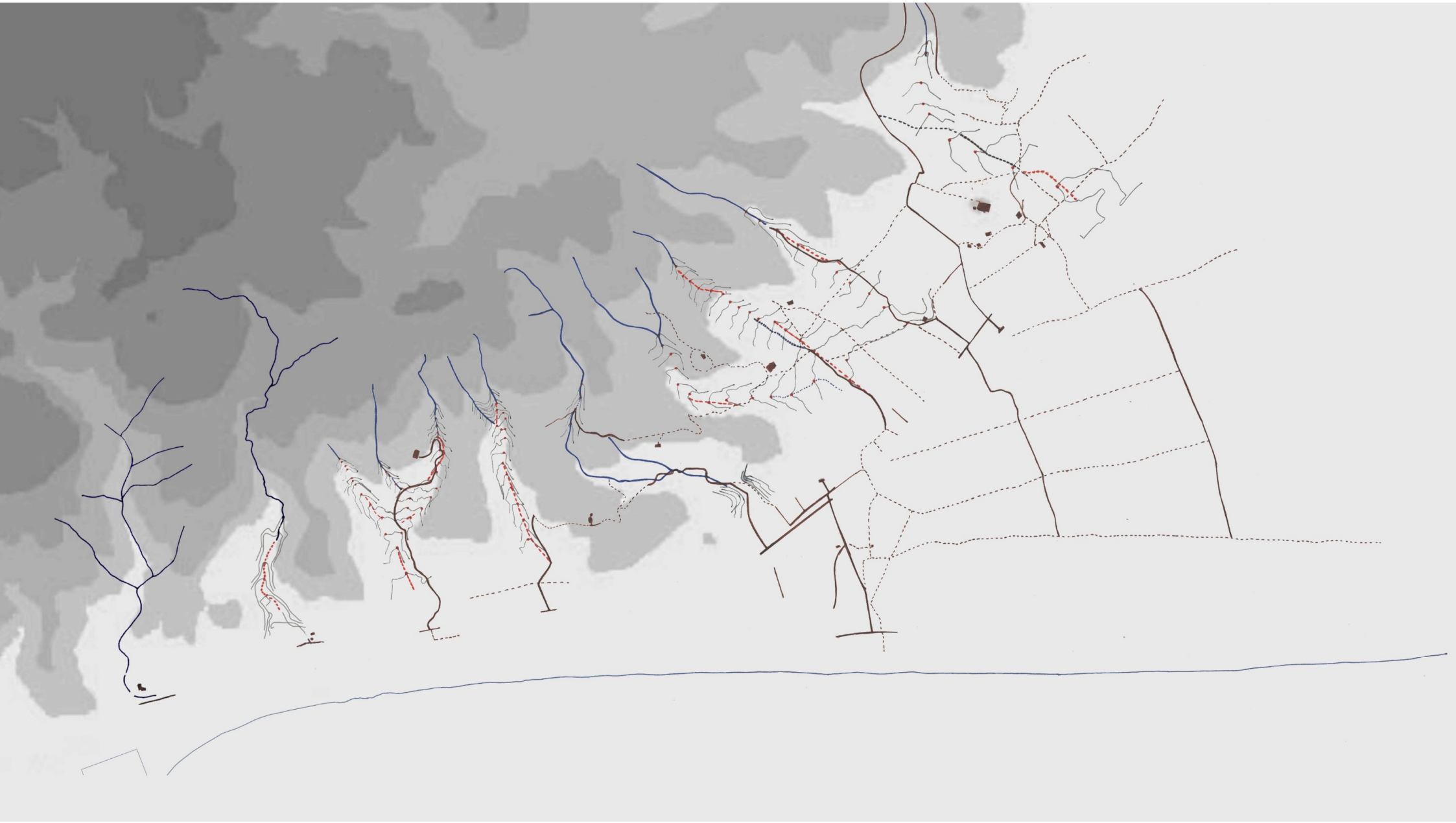

2. Diagnosi. La forma del territori

Sistema local. Ocupació del territori a l'any 1956

2. Diagnosi. La forma del territori

Sistema local. Ocupació del territori a l'any 2016

2. Diagnosi. La forma del territori

Sistema local. Formes de creixement a l'any 2016

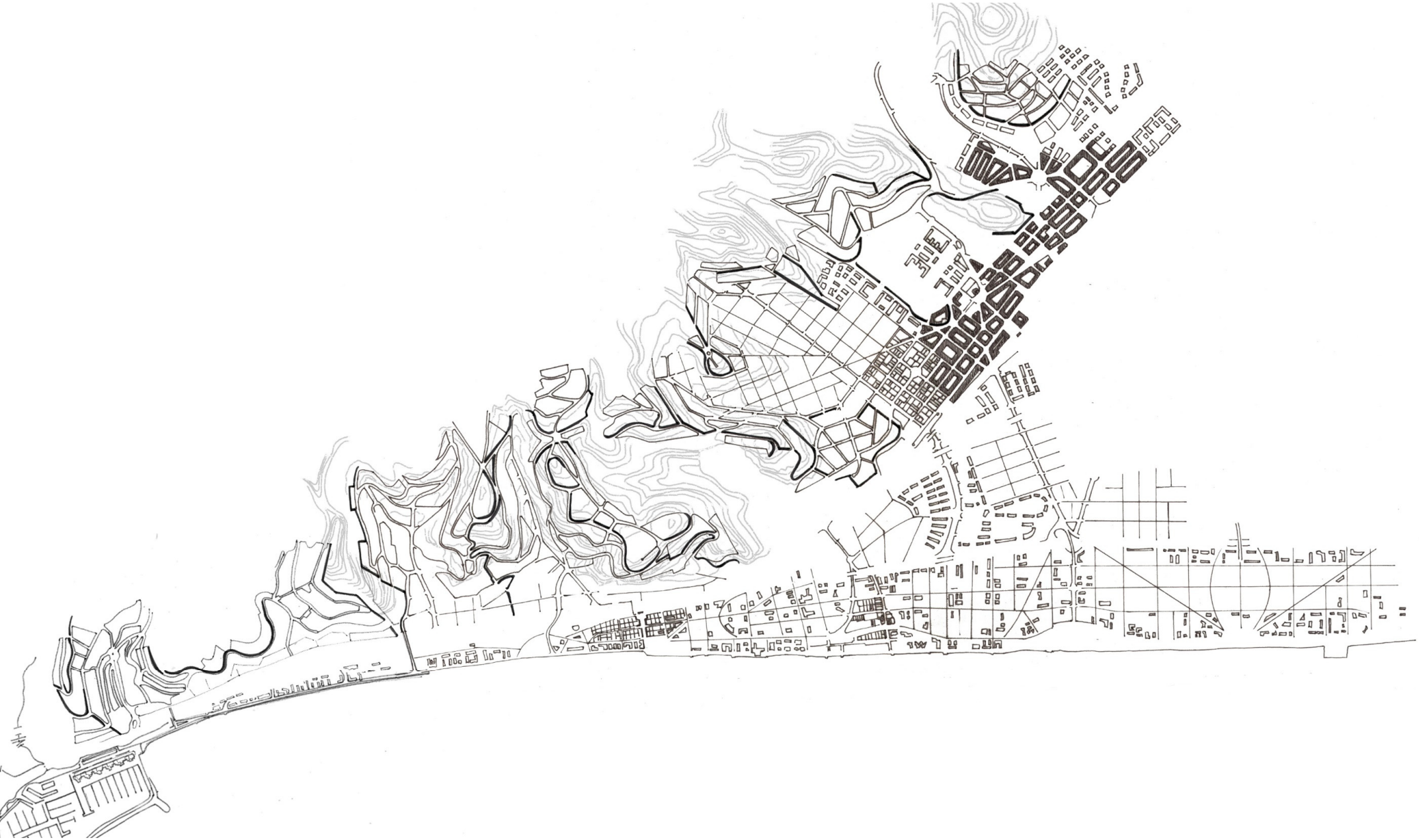

3. MODEL

Proposta d’estructura general

Els sis eixos estructurants

Proposta per a l’àmbit de Can Aymerich

Proposta de criteris d’urbanització

Racionalització de la mobilitat

Morfologia de l’espai públic

3. Model. Proposta d'estructura general

3. Model. Proposta d’estructura general

La nova estructura transversal

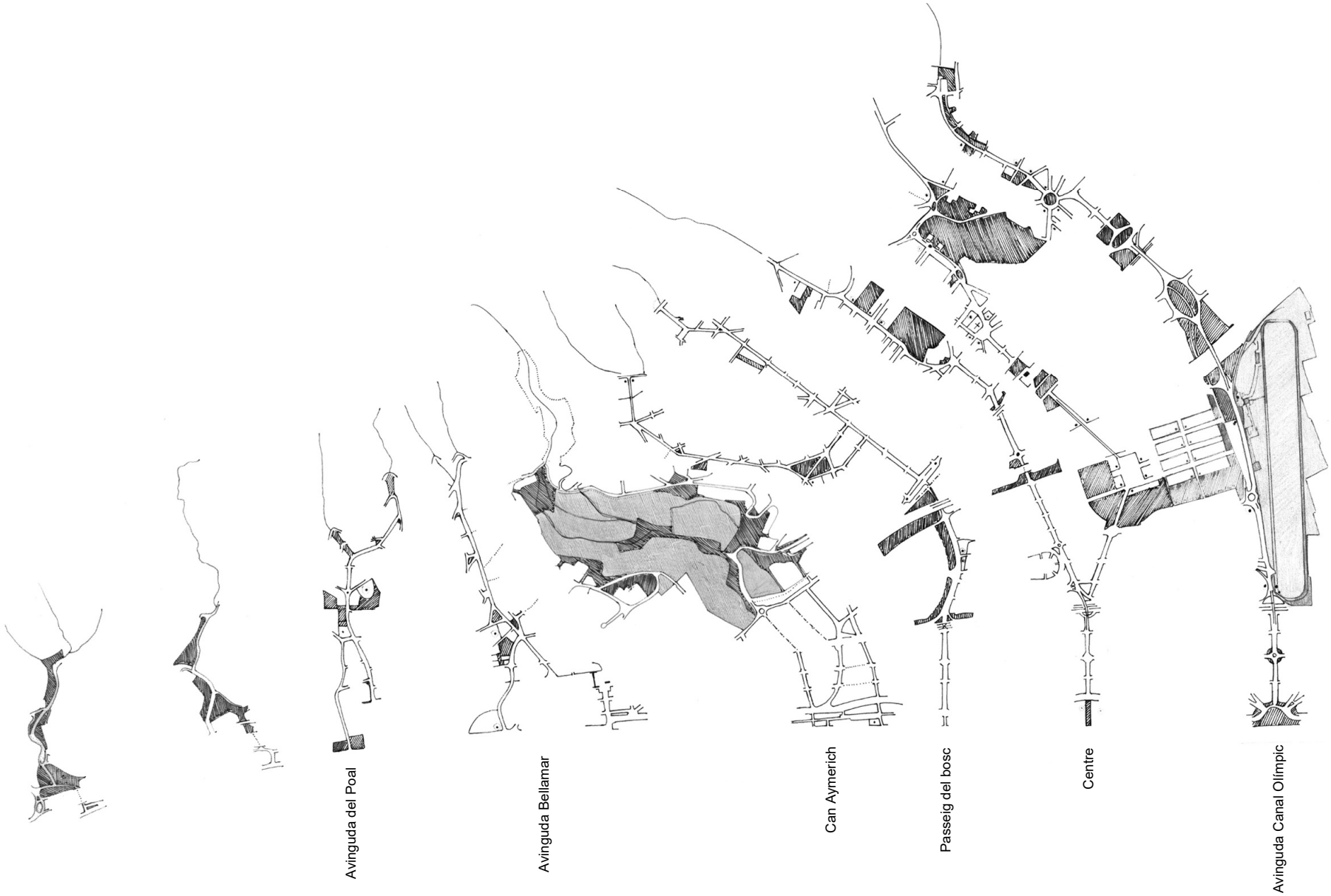

3. Model. Proposta d’estructura general

Nova estructura transversal sobre els teixits edificats

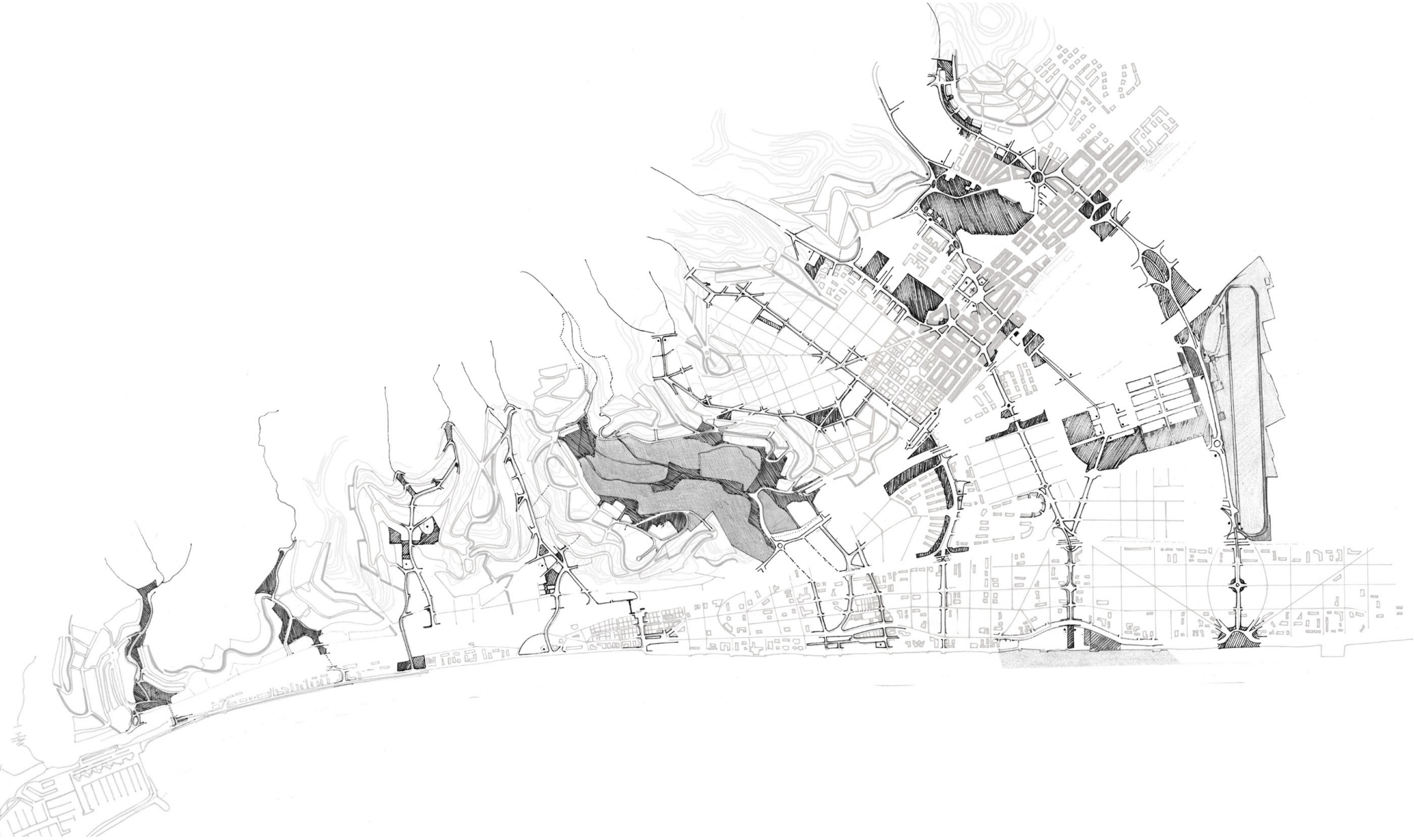

3. Model. Proposta d'estructura general

Cohesió dels teixits, connectivitat amb els sistemes territorials i reequilibri dotacional

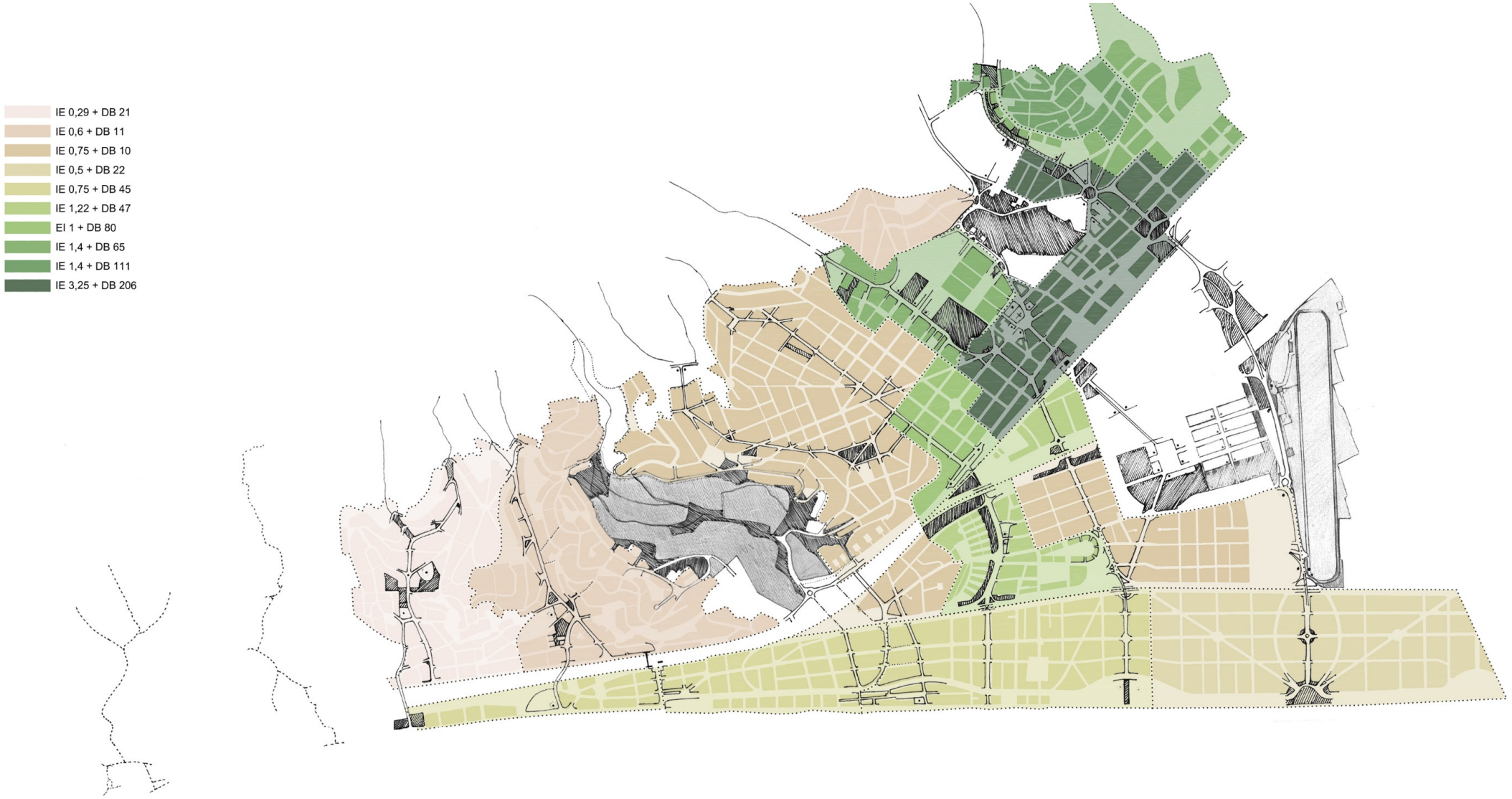

3. Model. Proposta d'estructura general

Estructures cíviques longitudinals

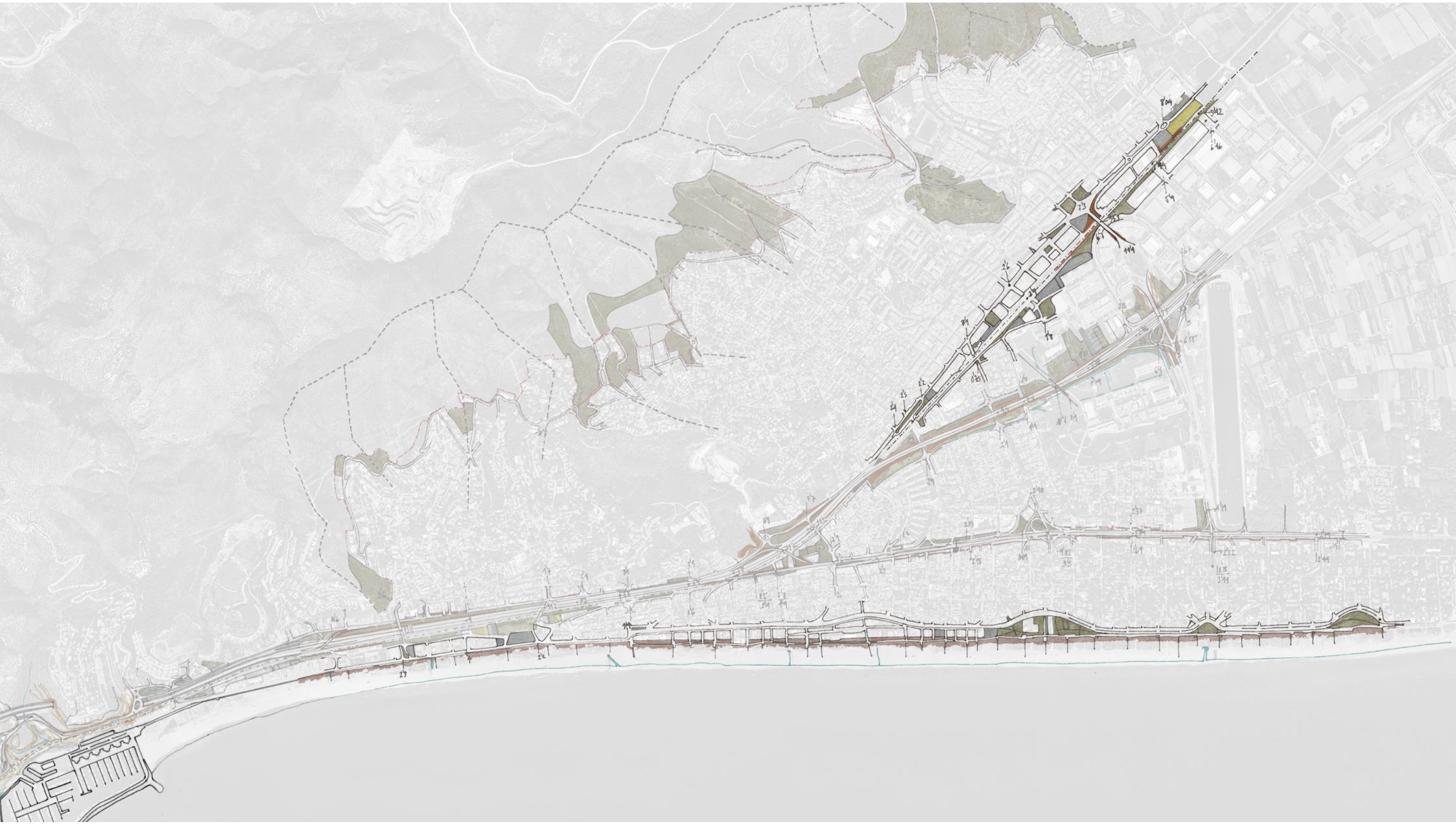

3. Model. Proposta d'estructura general

Proposta de model resultant

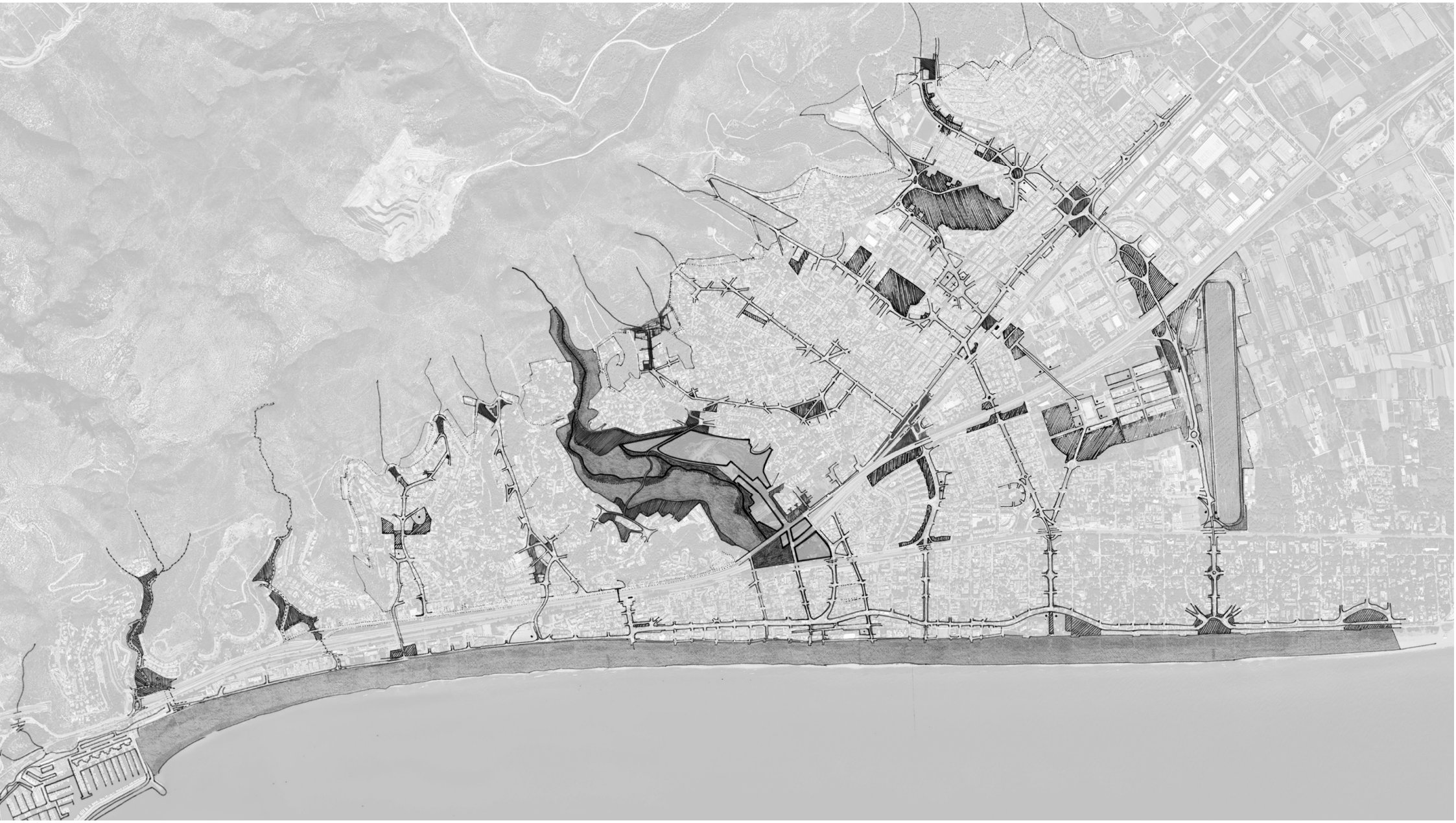

3. Model. Proposta d'estructura general

El planejament vigent en relació al nou model

3. MODEL

Proposta d’estructura general

Els sis eixos estructurants

Proposta per a l’àmbit de Can Aymerich

Proposta de criteris d’urbanització

Racionalització de la mobilitat

Morfologia de l’espai públic

3. Model. Proposta d'estructura general

Els sis eixos estructurants

Eix Avinguda del Poal (1)

Actuació 1.1:
reforçament del centre

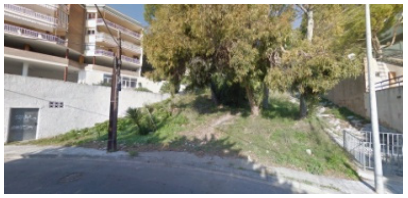

3. Model. Proposta d'estructura general

Els sis eixos estructurants

Eix Avinguda Bellamar (2)

Actuació 2.1:
reforçament del centre
transició sòl no urbanitzable

Actuació 2.2:
Estació - Av. República Argentina
transformació eix estació

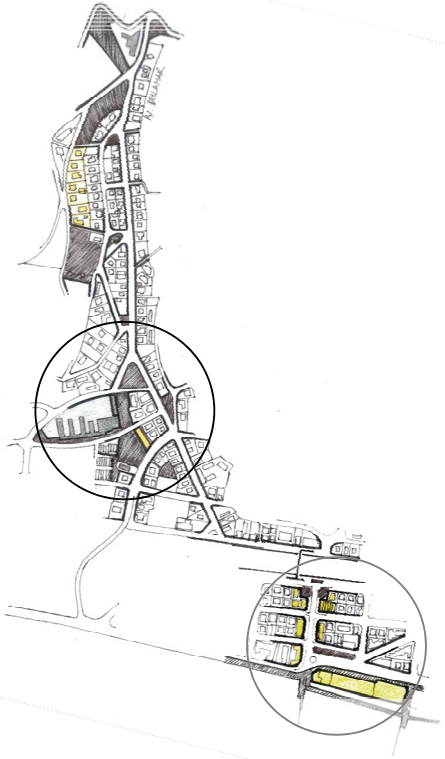

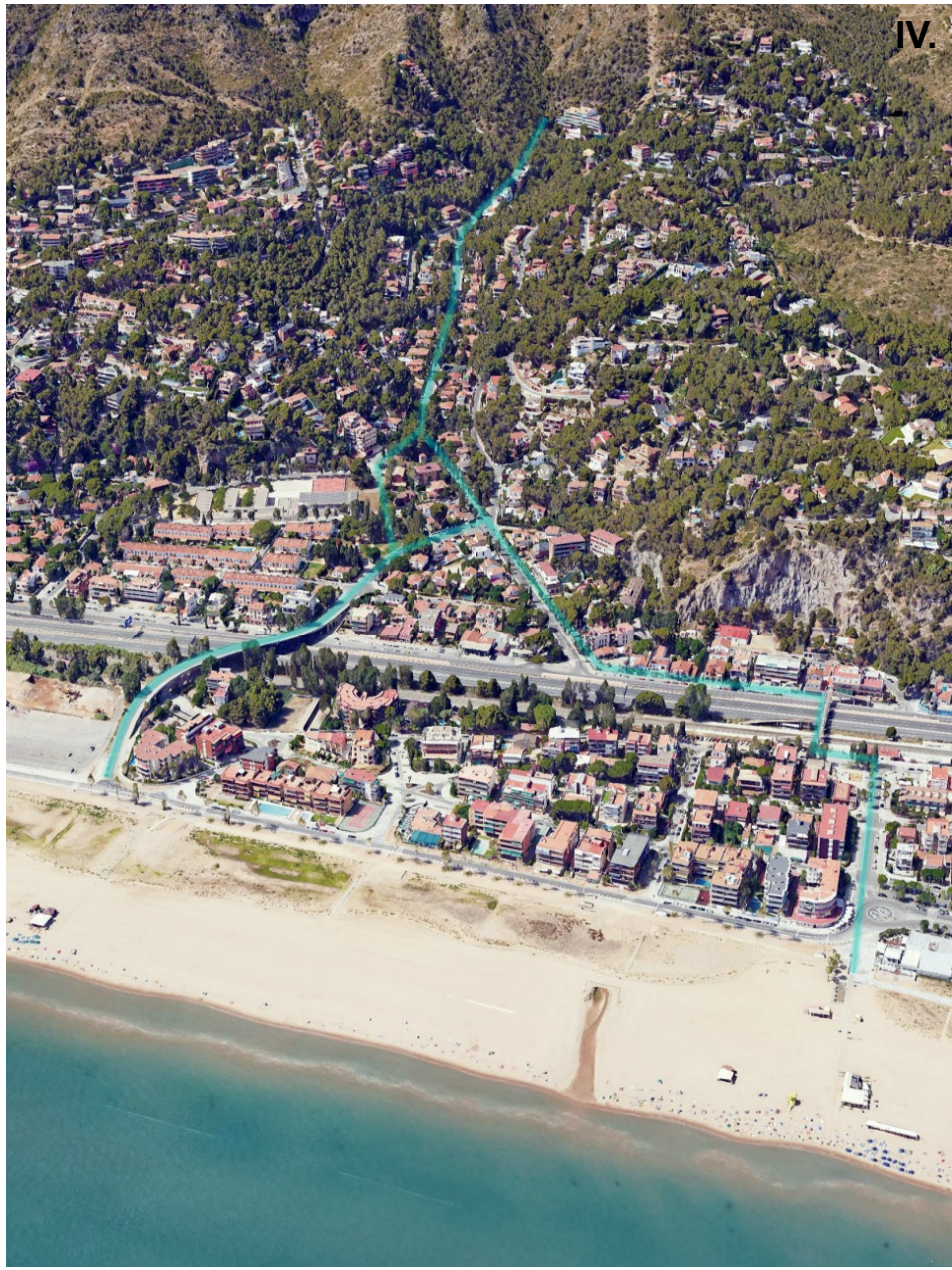

3. Model. Proposta d'estructura general

Els sis eixos estructurants

Eix Can Aymerich (3)

Actuació 3.1:
Vores Garraf i Fondo de Can Aymerich
transició sòl no urbanitzable
qualificació com a parc urbà

Actuació 3.2:
Torre Moruna i passeig de la Bellavista

Actuació 3.3:
transformació del nus

3. Model. Proposta d'estructura general

Els sis eixos estructurants

Eix Passeig del Bosc (4)

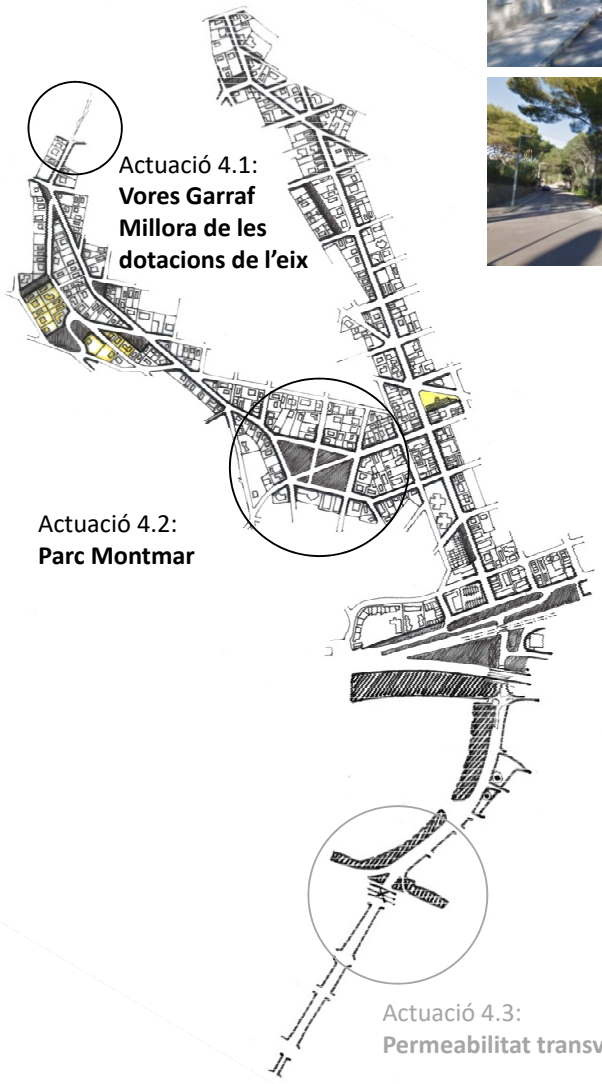

Actuació 4.1:
Vores Garraf
Millora de les dotacions de l'eix

Actuació 4.2:
Parc Montmar

Actuació 4.3:
Permeabilitat transversal

3. Model. Proposta d'estructura general

Els sis eixos estructurants

Eix Centre (5)

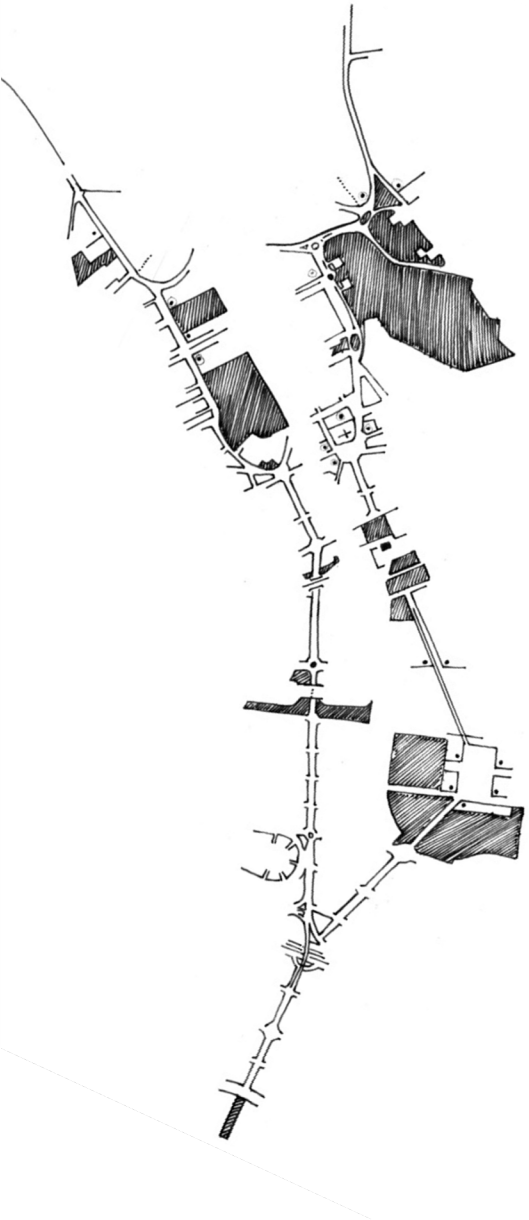

3. Model. Proposta d'estructura general

Els sis eixos estructurants

Eix Avinguda del Canal Olímpic (6)

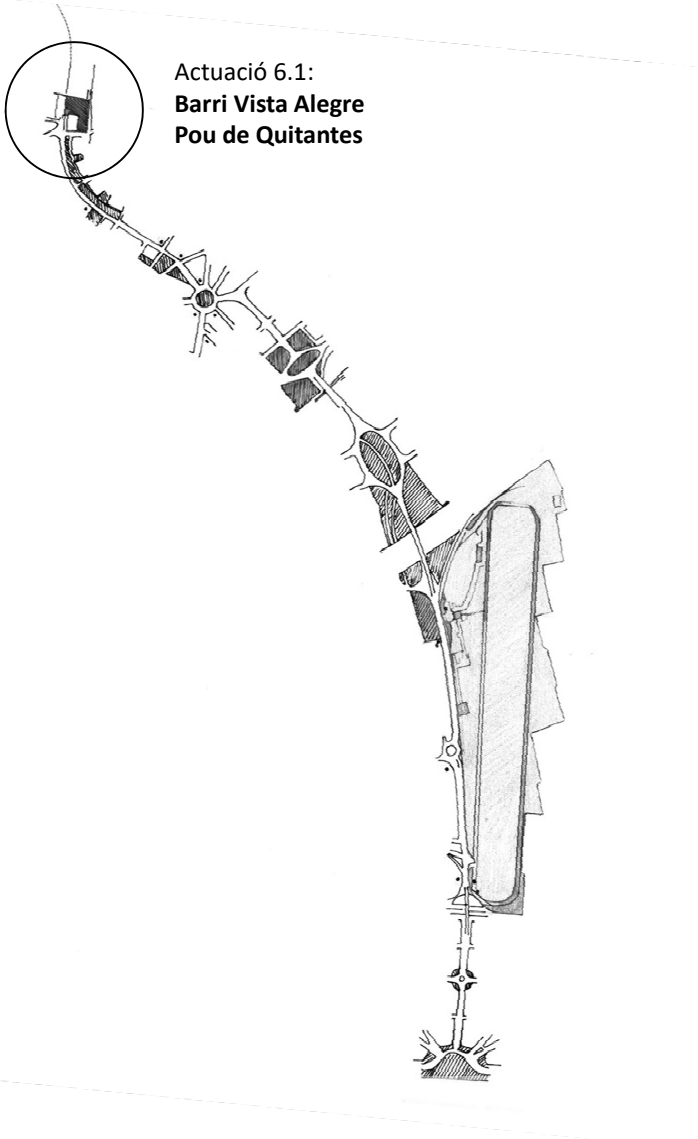

Actuació 6.1:
Barri Vista Alegre
Pou de Quitantes

3. MODEL

Proposta d’estructura general

Els sis eixos estructurants

Proposta per a l’àmbit de Can Aymerich

Proposta de criteris d’urbanització

Racionalització de la mobilitat

Morfologia de l’espai públic

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

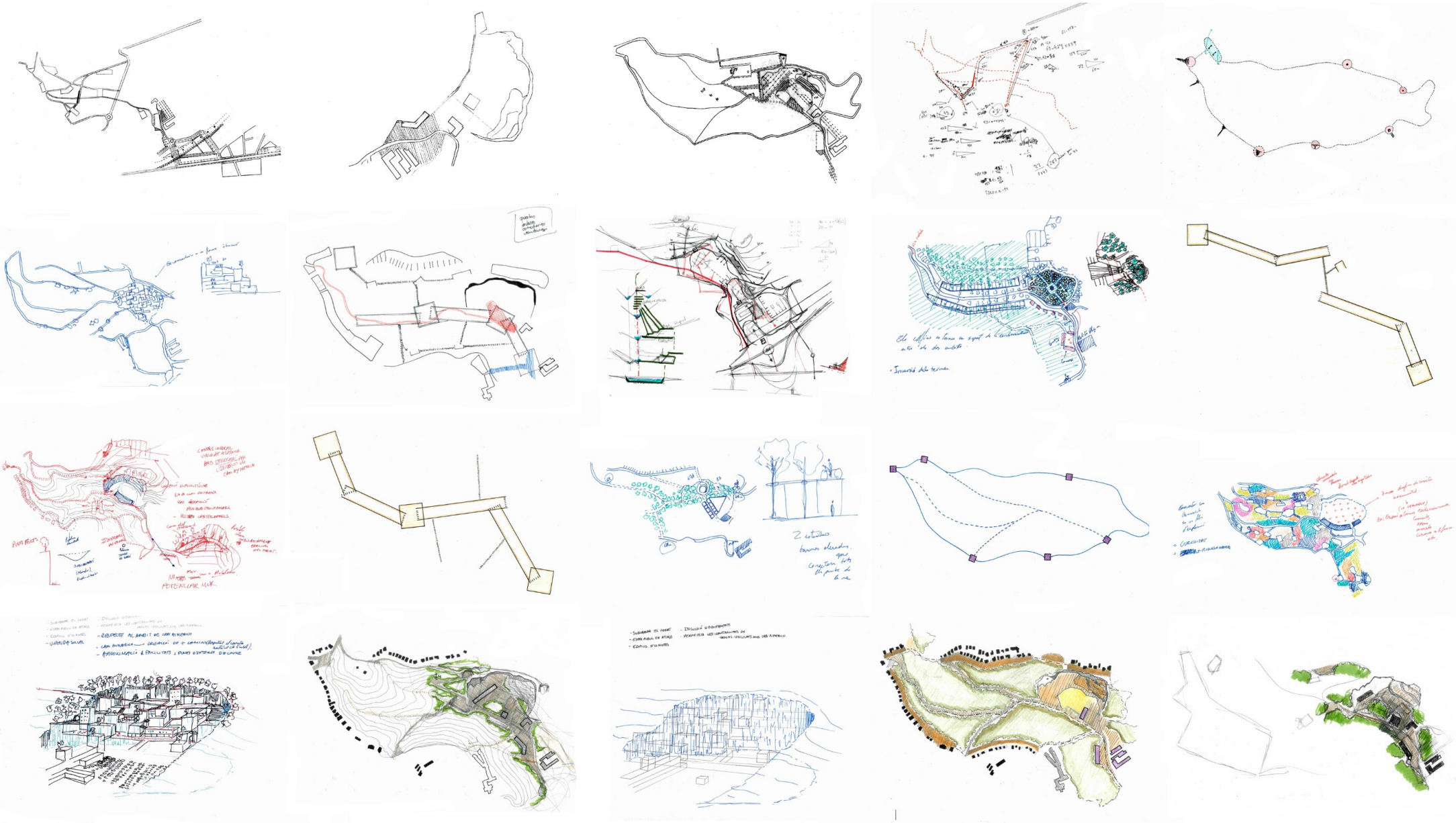

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recuperar l'escala metropolitana de l'equipament
Connectar el delta amb el massís del Garraf
Donar valor al sistema de canteres del Garraf

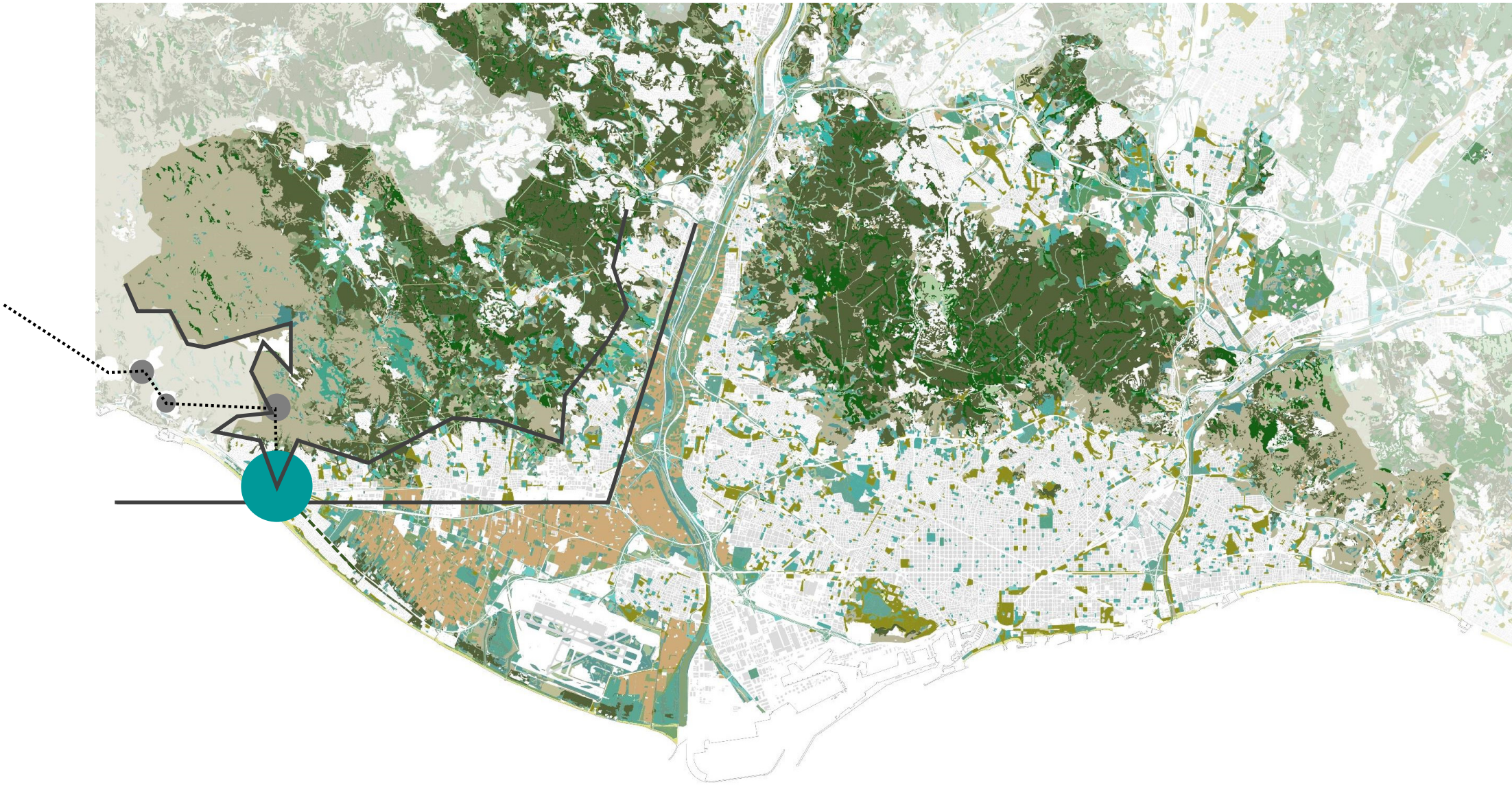

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

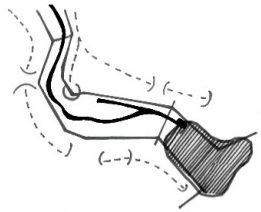

Connector ambiental

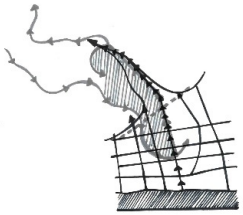

Eix equipat

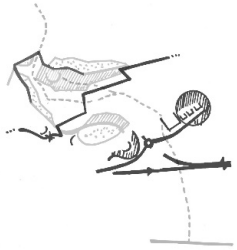

Recosit urbà

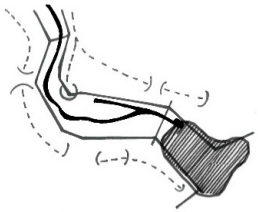

Connector ambiental

Reforçar la continuïtat dels hàbitats d'interès comunitari

Renaturalitzar la vall i millorar la seva permeabilitat

Millorar la gestió de l'aigua

Recarregar l'aqüífer del Delta

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Connector ambiental

Valors físics – Relleu: elements rellevants

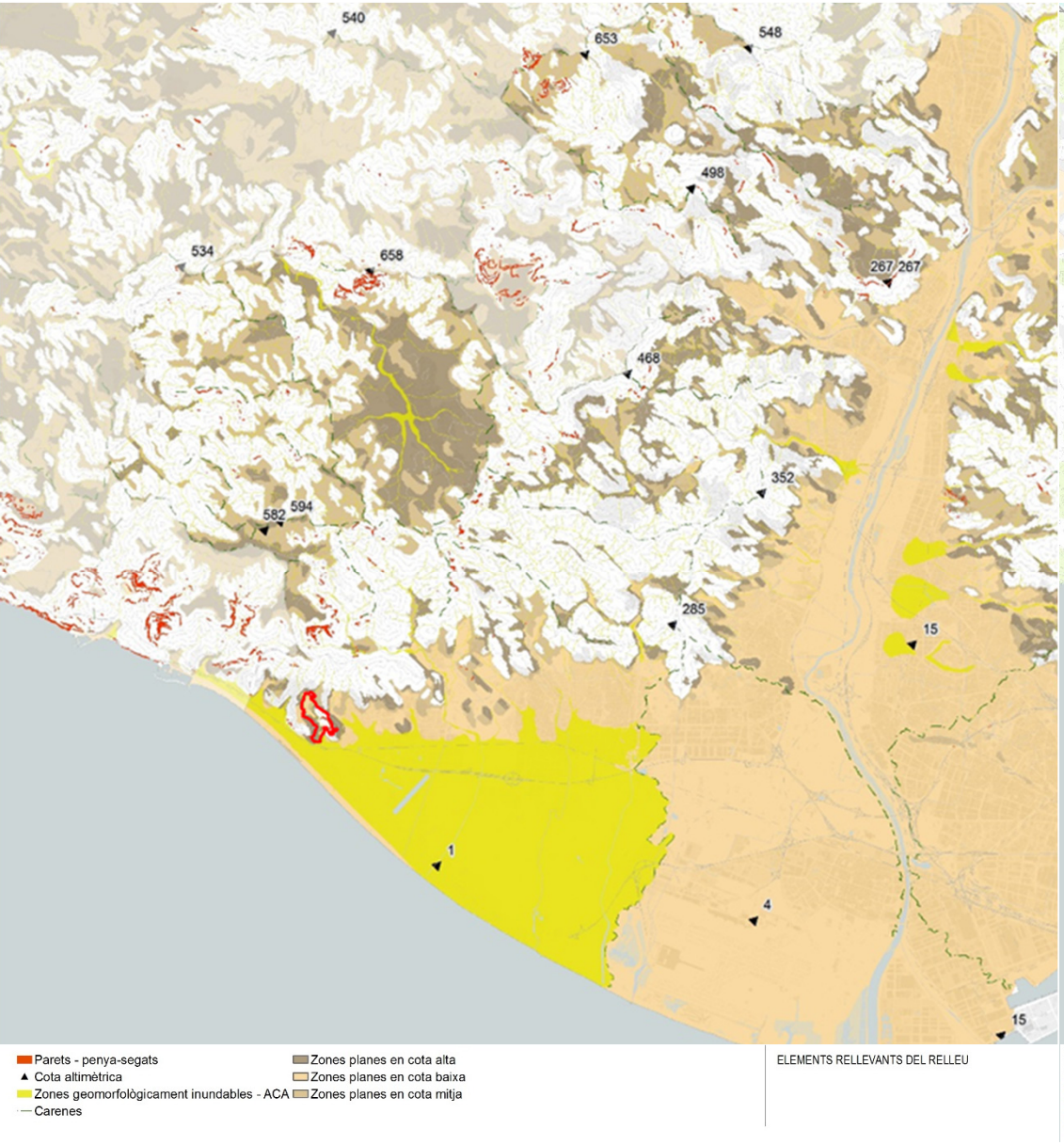

Valors físics – Geologia: espais d'interès geològic

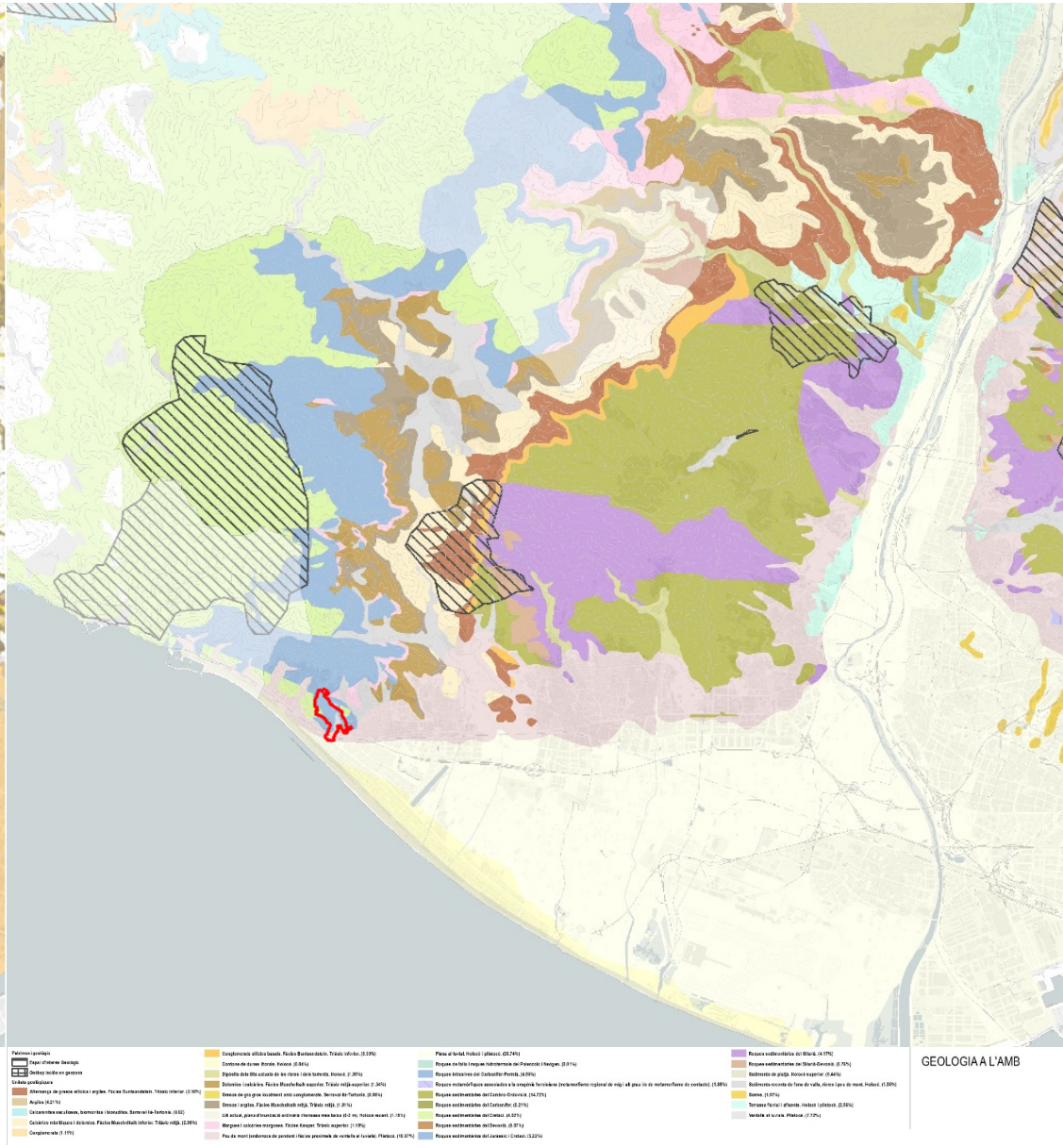

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Connector ambiental

Valors físics – Hidrologia: pluviometria

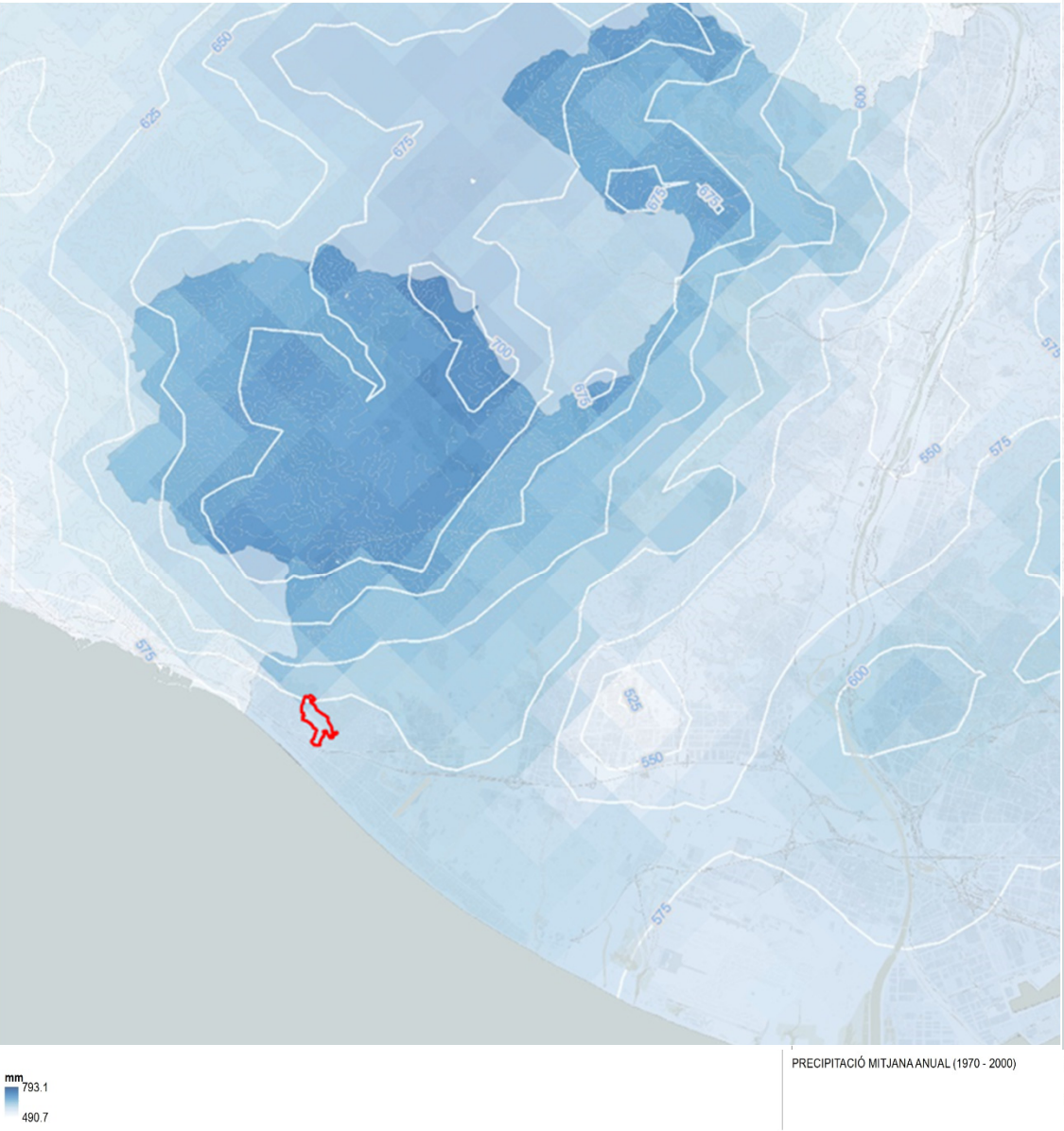

Riscos - Inundacions: delimitació de les zones més afectades per les pluges

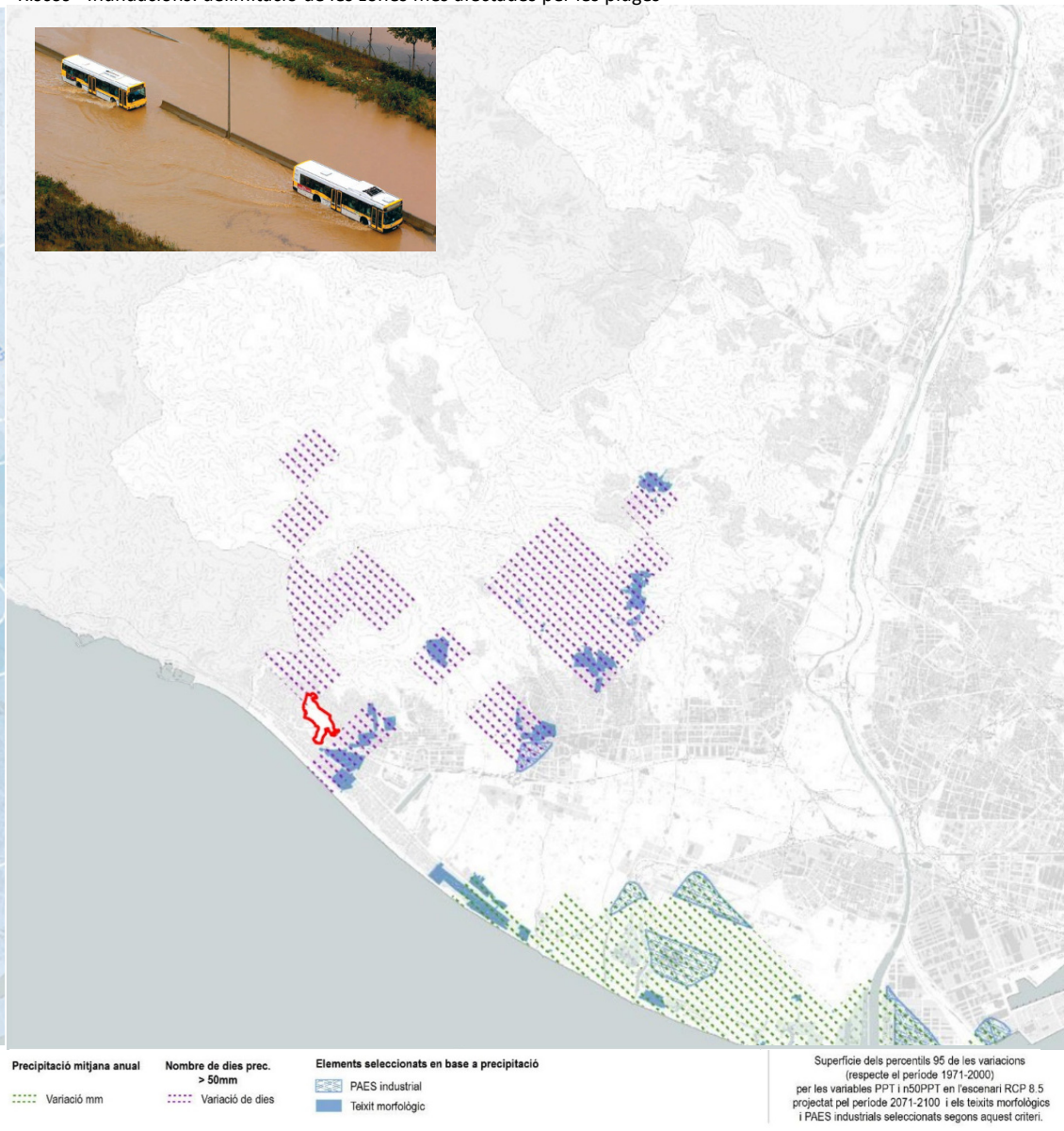

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Connector ambiental

Valors físics – Hidrogeologia: aqüífers

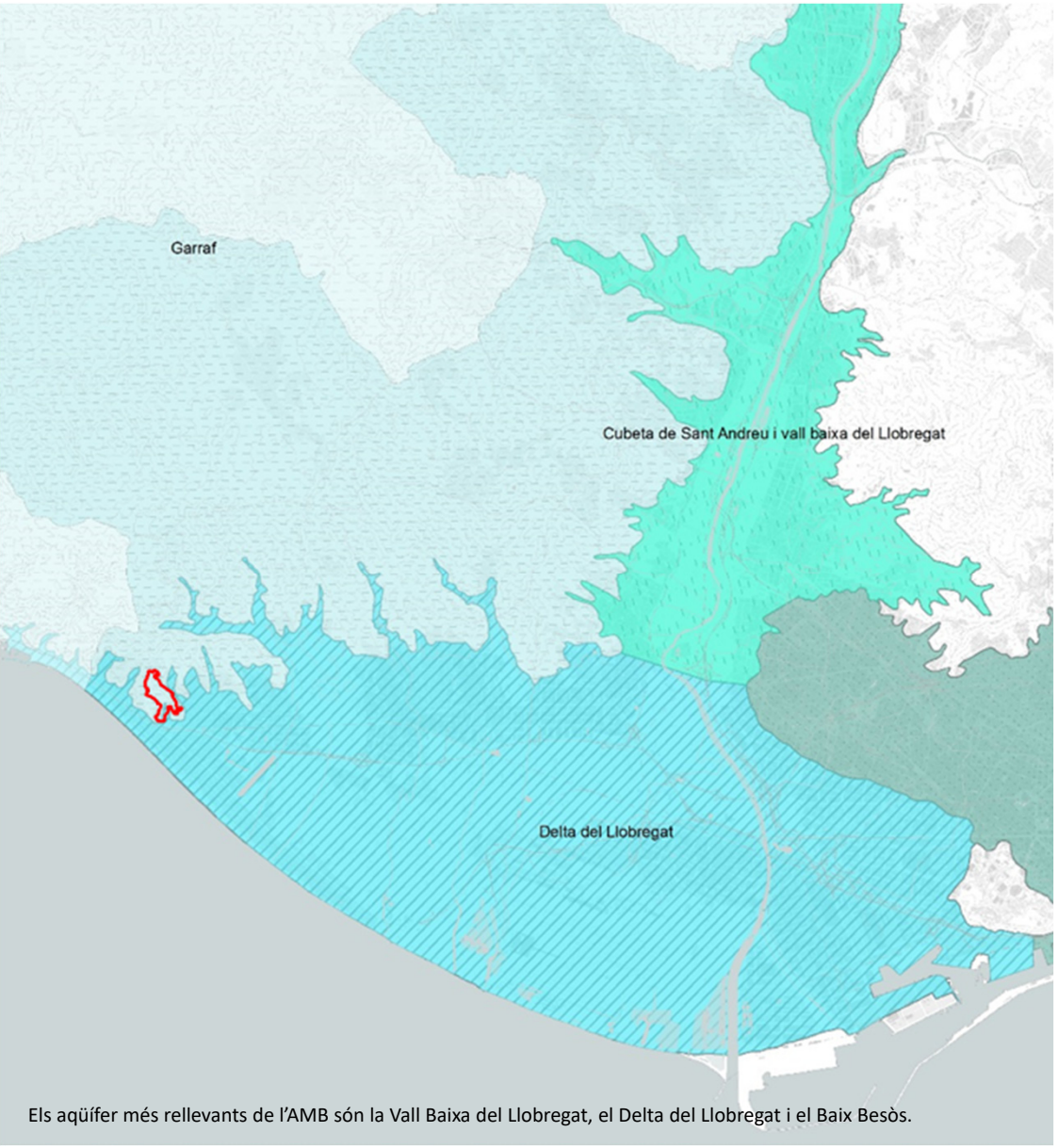

Els aqüífer més rellevants de l'AMB són la Vall Baixa del Llobregat, el Delta del Llobregat i el Baix Besòs.

Valors físics – Hidrologia: llindar d'escorrentia

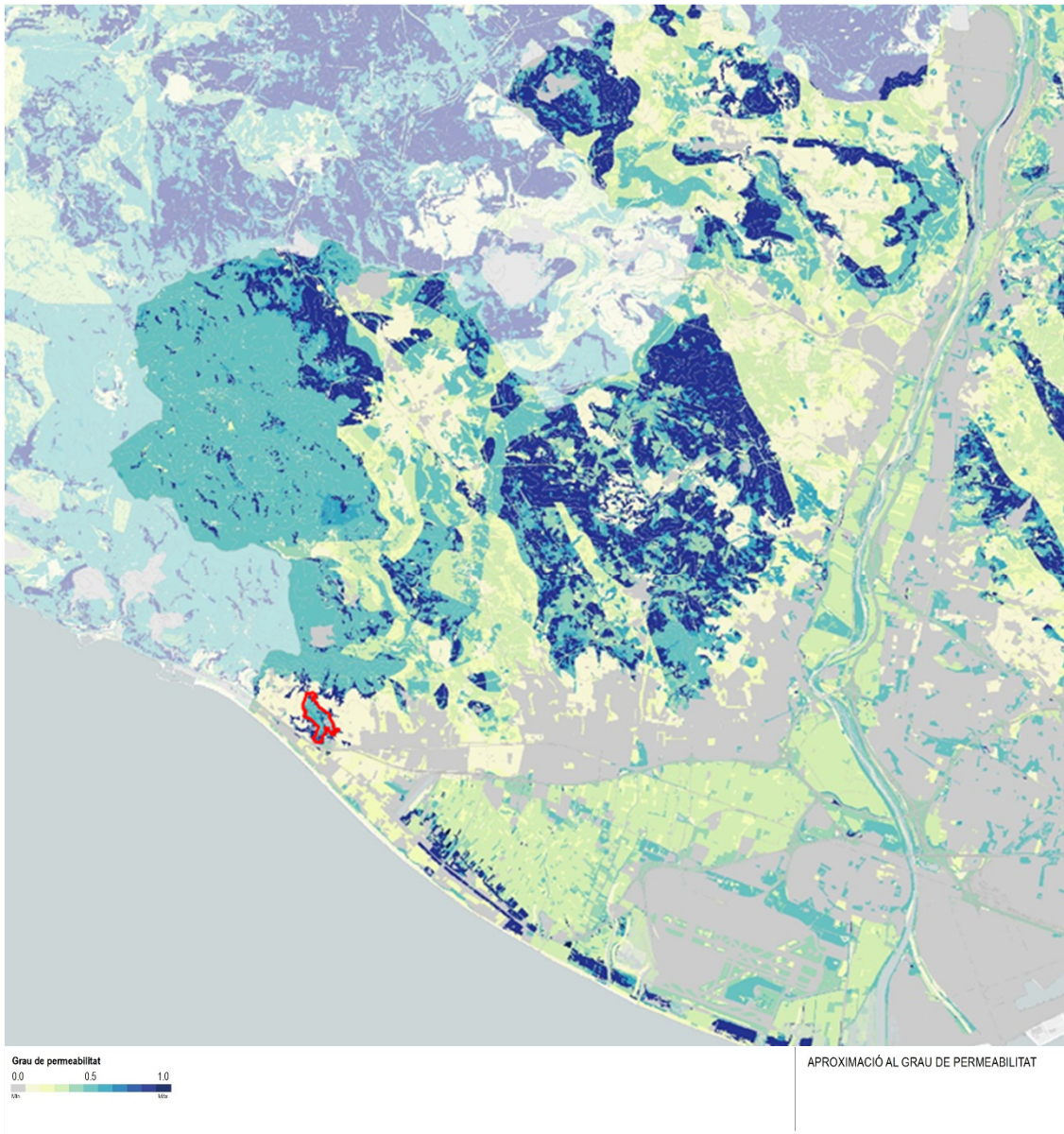

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Connector ambiental

Valors físics – Hidrologia: punts de recàrrega principal

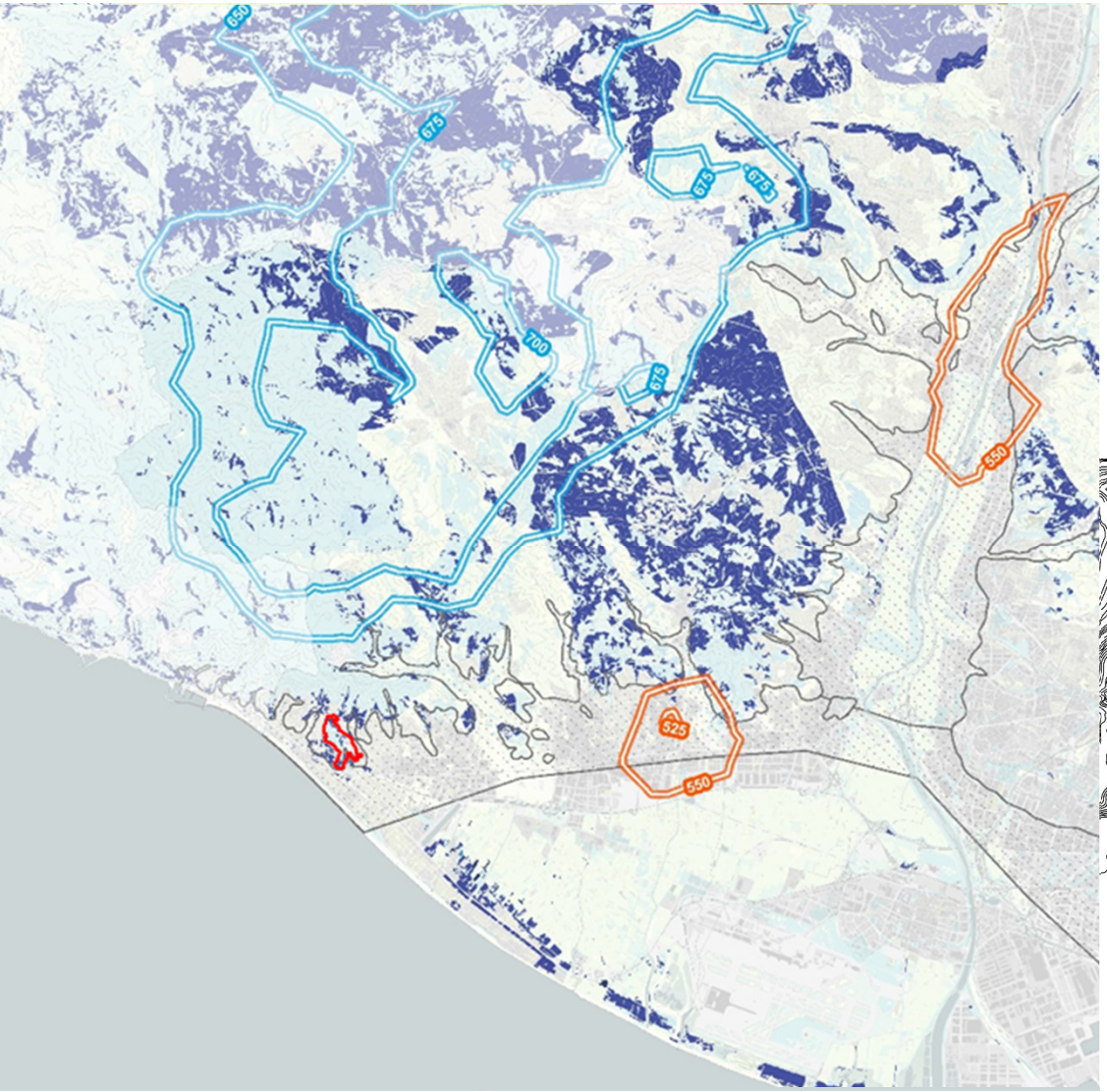

Interceptar les aigües pluvials

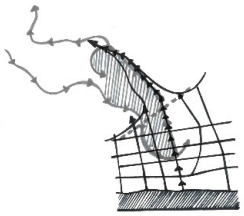

Eix equipat

Transformar l'espai ocupat pel nus de la C-31 amb la lògica urbana

Relacionar el front de mar amb el fondo de Can Aymerich

Estirar l'àmbit d'influència de l'equipament metropolità

Establir un gradient d'intensitat d'ús en funció del contacte amb la trama urbana

1976 - Pla General Metropolità a Castelldefels

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Eix equipat. Seqüència del planejament

1976 - Pla General Metropolità a Castelldefels

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Eix equipat. Seqüència del planejament

1984 – Revisió PAU. Quadrienni 88-92

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Eix equipat. Seqüència del planejament

1989 – MPGM i PEU en el sector de Can Aimeric

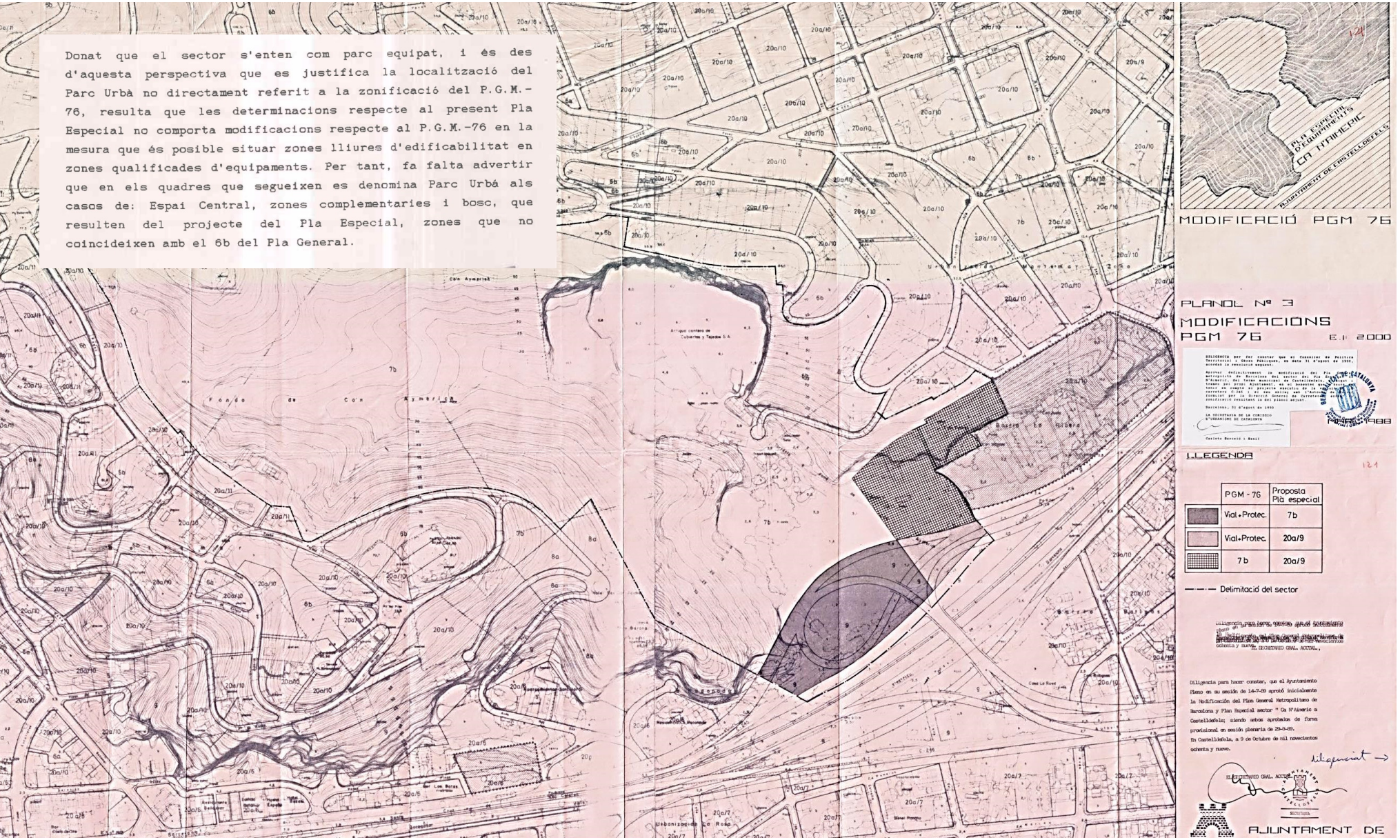

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Eix equipat. Seqüència del planejament

1989 – MPGM i PEU en el sector de Can Aimeric

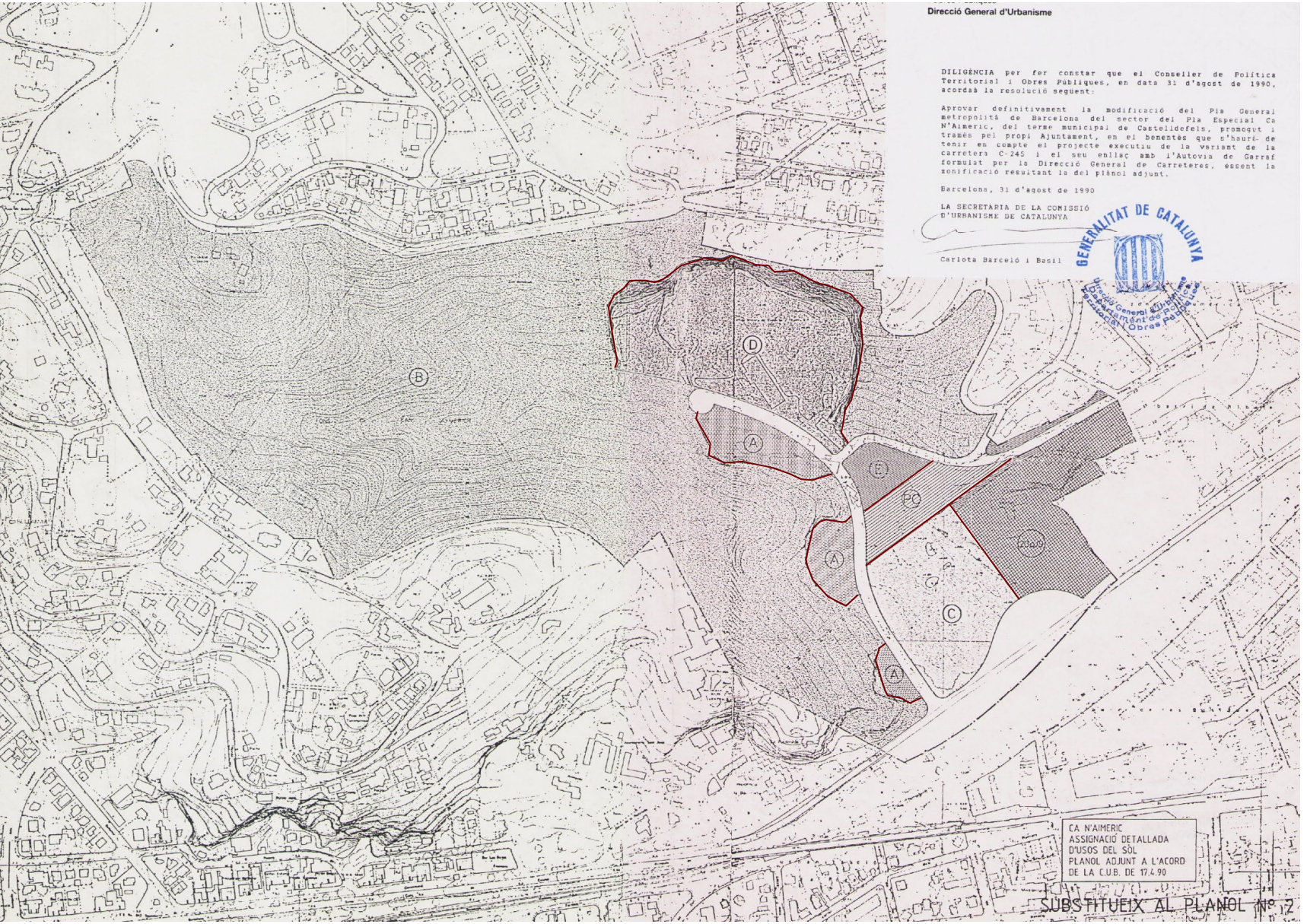

Distribució dels usos de l'equipament:
A – Aparcaments
B – Bosc (equipat predomini z. arbrades)
C – Espai Central (act. lúdico recreatives)
D – Esportiu
E – Zones complementàries (a C)
PC – Palau de Congressos
20a/9 – Hotel

Sostre total públic= 15.000 m2st
Sostre total privat= 18.556 m2st
Sostre total= 33.556 m2st

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Eix equipat. Seqüència del planejament

De 20a/9 – Hotel a Residencial
R1: 20a/10 (unif.)
R2: 20a/9 (aparellades)
R3: plurifamiliars

Es passa de un sostre hoteler de 18.556
a un residencial de 10.499 m2st (86 viv)
Increment ZV= 35m2/viv= 3.043
I ho col·loca en ús "E" zones complementàries

1999 – MPGM en l'àmbit de Can Aimeric

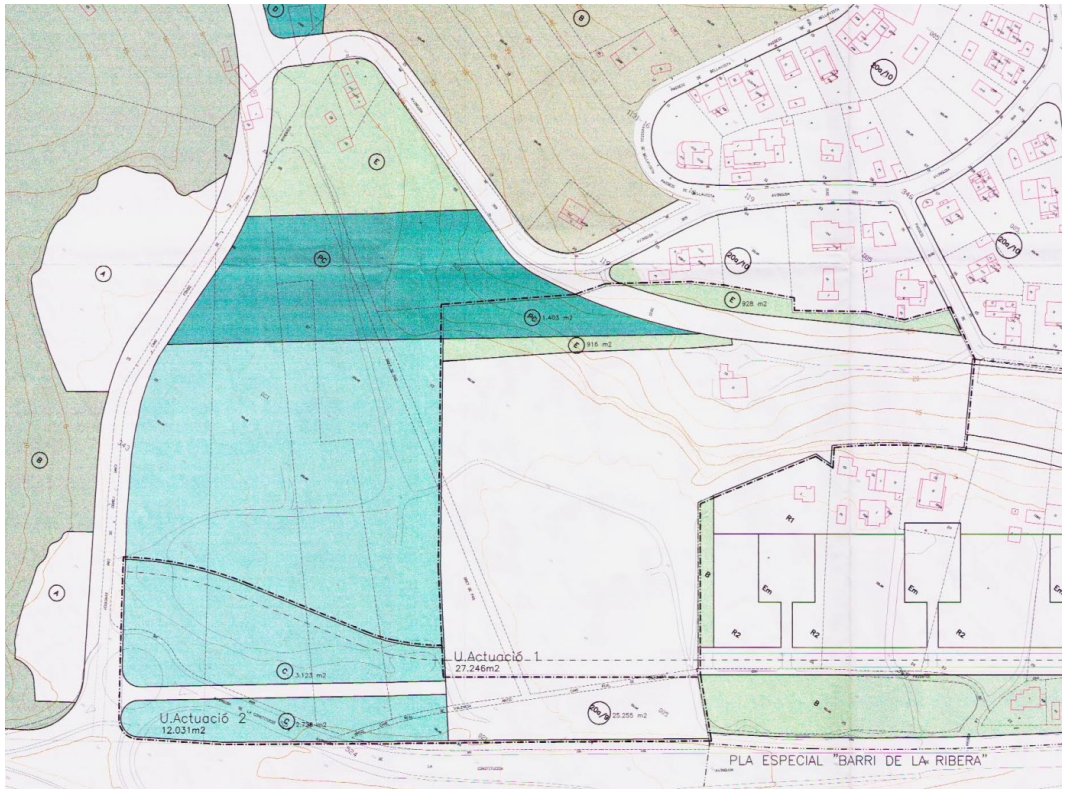

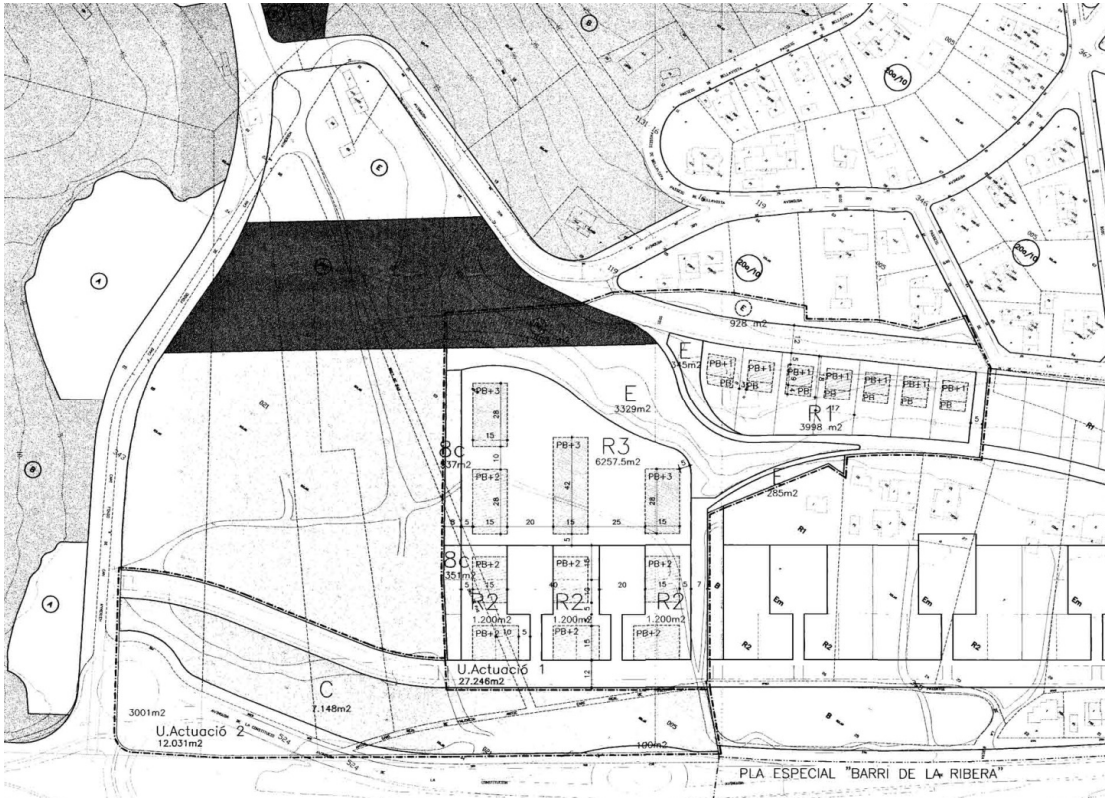

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Eix equipat. Seqüència del planejament

2001 – MP del PEU de Ca N'Aimeric

Elimina el Palau de Congressos (PC) i crea "S" Socio Cultural Lúdico Esportiu, Al "D" li afedeix també Lúdico Esportiu, puja el sostre públic a 18.960 m2st

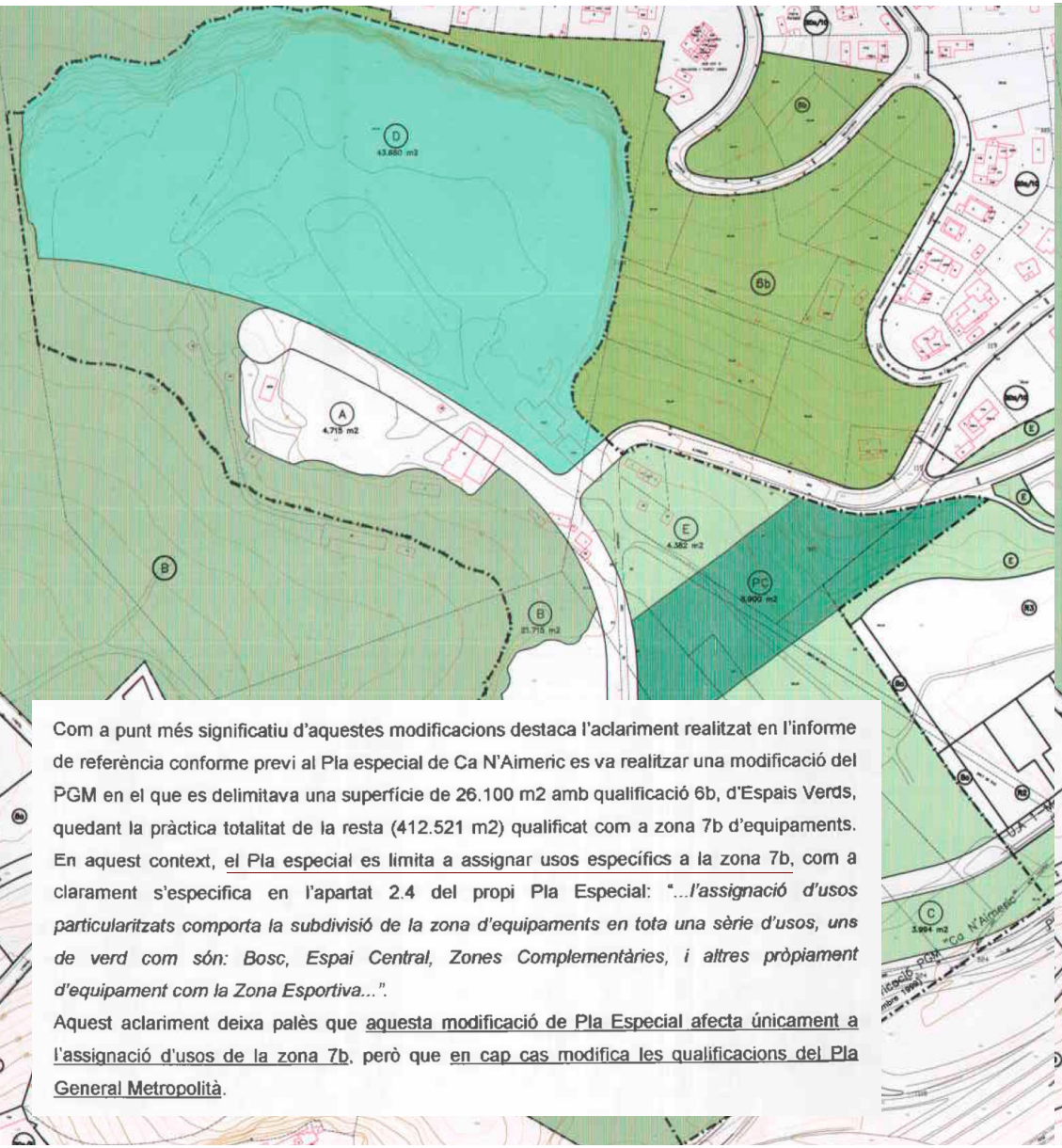

Com a punt més significatiu d'aquestes modificacions destaca l'aclariment realitzat en l'informe de referència conforme previ al Pla especial de Ca N'Aimeric es va realitzar una modificació del PGM en el que es delimitava una superfície de 26.100 m2 amb qualificació 6b, d'Espais Verds, quedant la pràctica totalitat de la resta (412.521 m2) qualificat com a zona 7b d'equipaments. En aquest context, el Pla especial es limita a assignar usos específics a la zona 7b, com a clarament s'especifica en l'apartat 2.4 del propi Pla Especial: "*...l'assignació d'usos particularitzats comporta la subdivisió de la zona d'equipaments en tota una sèrie d'usos, uns de verd com són: Bosc, Espai Central, Zones Complementàries, i altres pròpiament d'equipament com la Zona Esportiva...*".

Aquest aclariment deixa palès que aquesta modificació de Pla Especial afecta únicament a l'assignació d'usos de la zona 7b, però que en cap cas modifica les qualificacions del Pla General Metropolità.

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Eix equipat. Seqüència del planejament

2006 –PEU per a la implantació d'un equipament sanitari, un equipament docent i un equipament educatiu

Puja el sostre públic de 4.791 a 16.056 m2st dins de l'àmbit del PEU

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Eix equipat. Seqüència del planejament

2018 – Planejament vigent

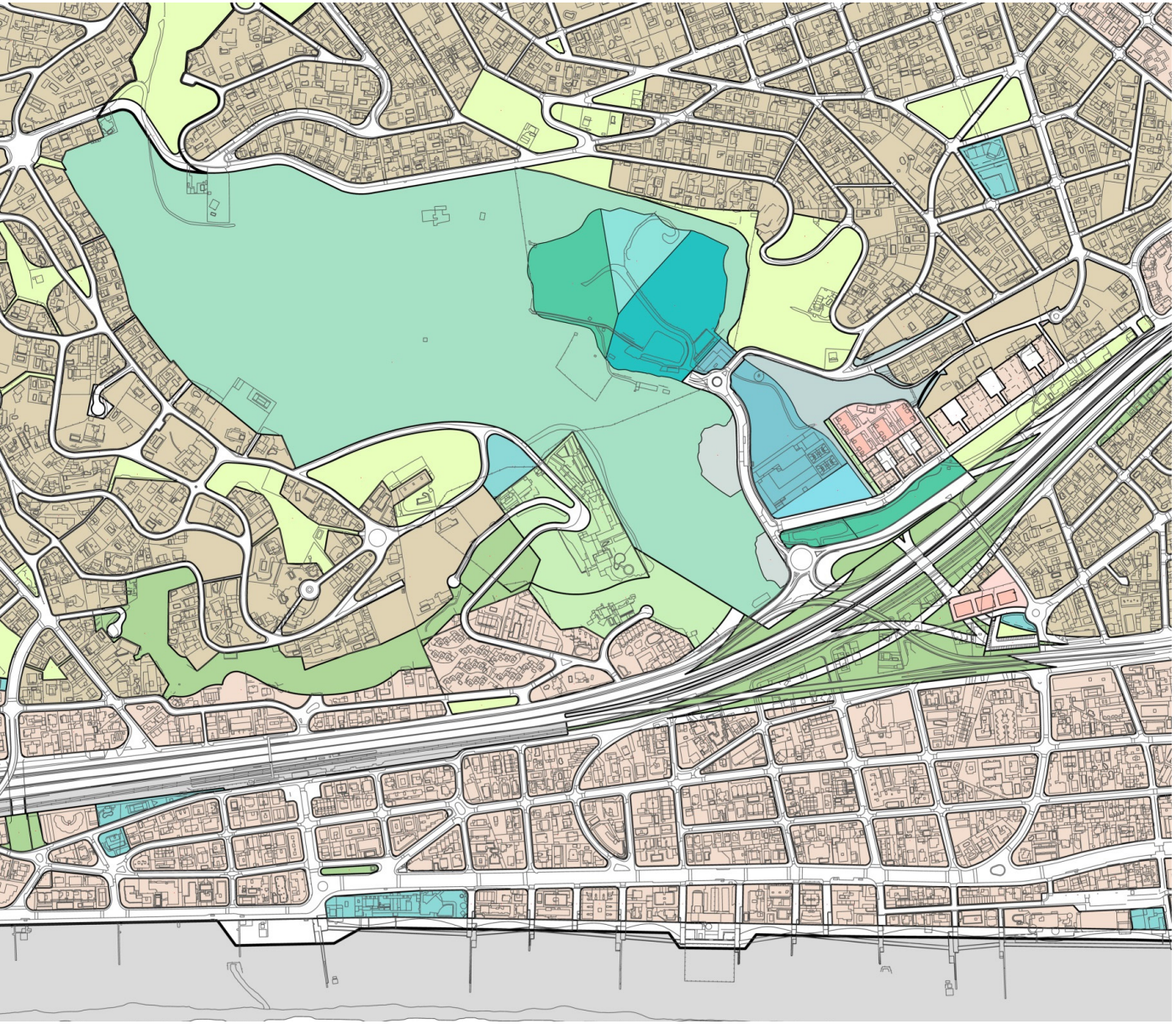

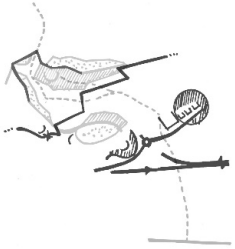

Recosit urbà

Arribada de la nova C-31

Potenciar la nova façana urbana de la C-245

Millorar la connexió transversal de la vall

Establir uns parcs de vora a escala de barri

Antropització de la vall – talls i vores

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà. La forma del territori

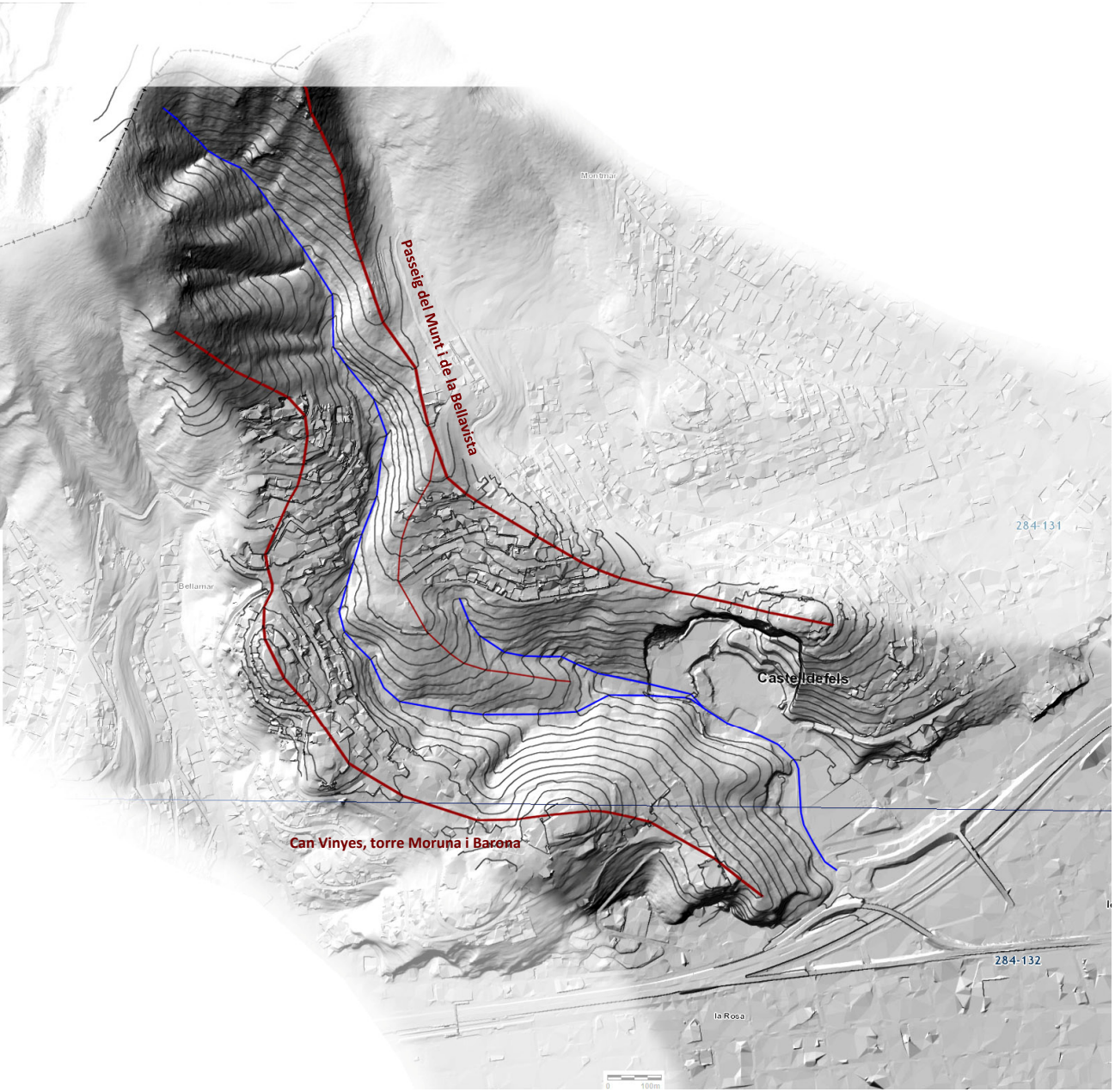

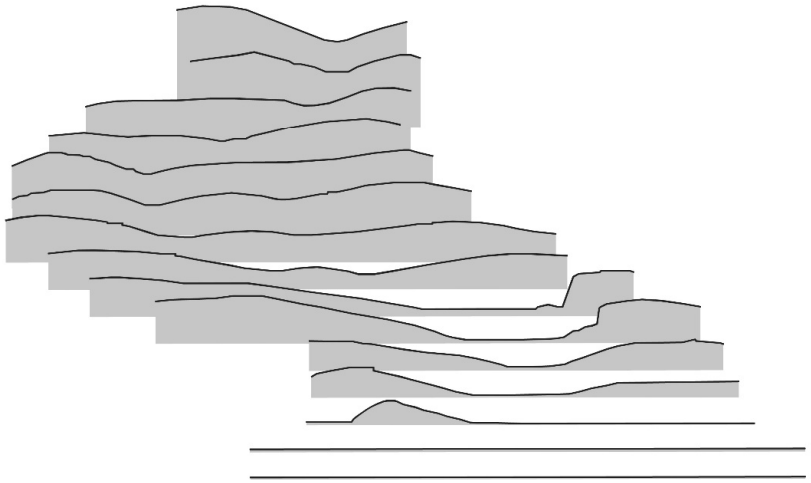

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà. La forma del territori

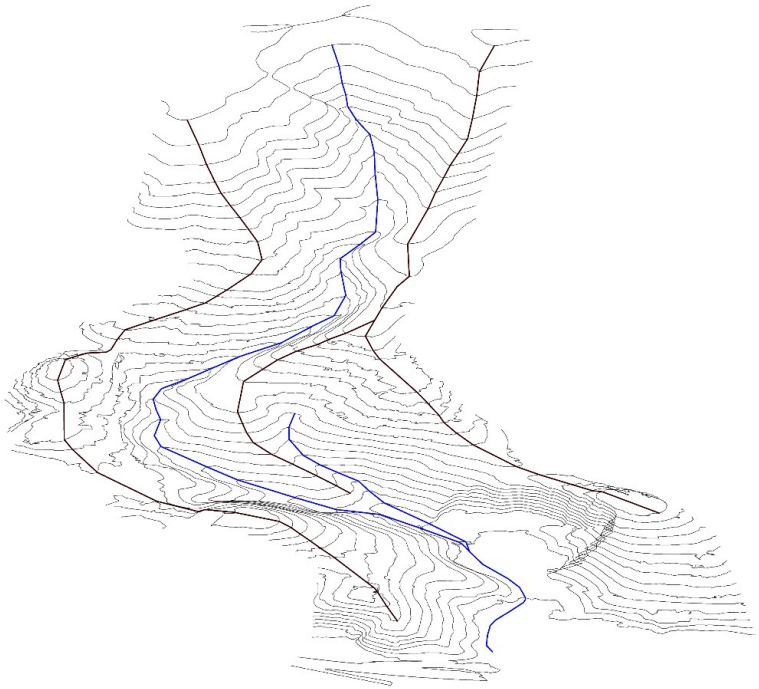

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà. Antecedents d'ocupació

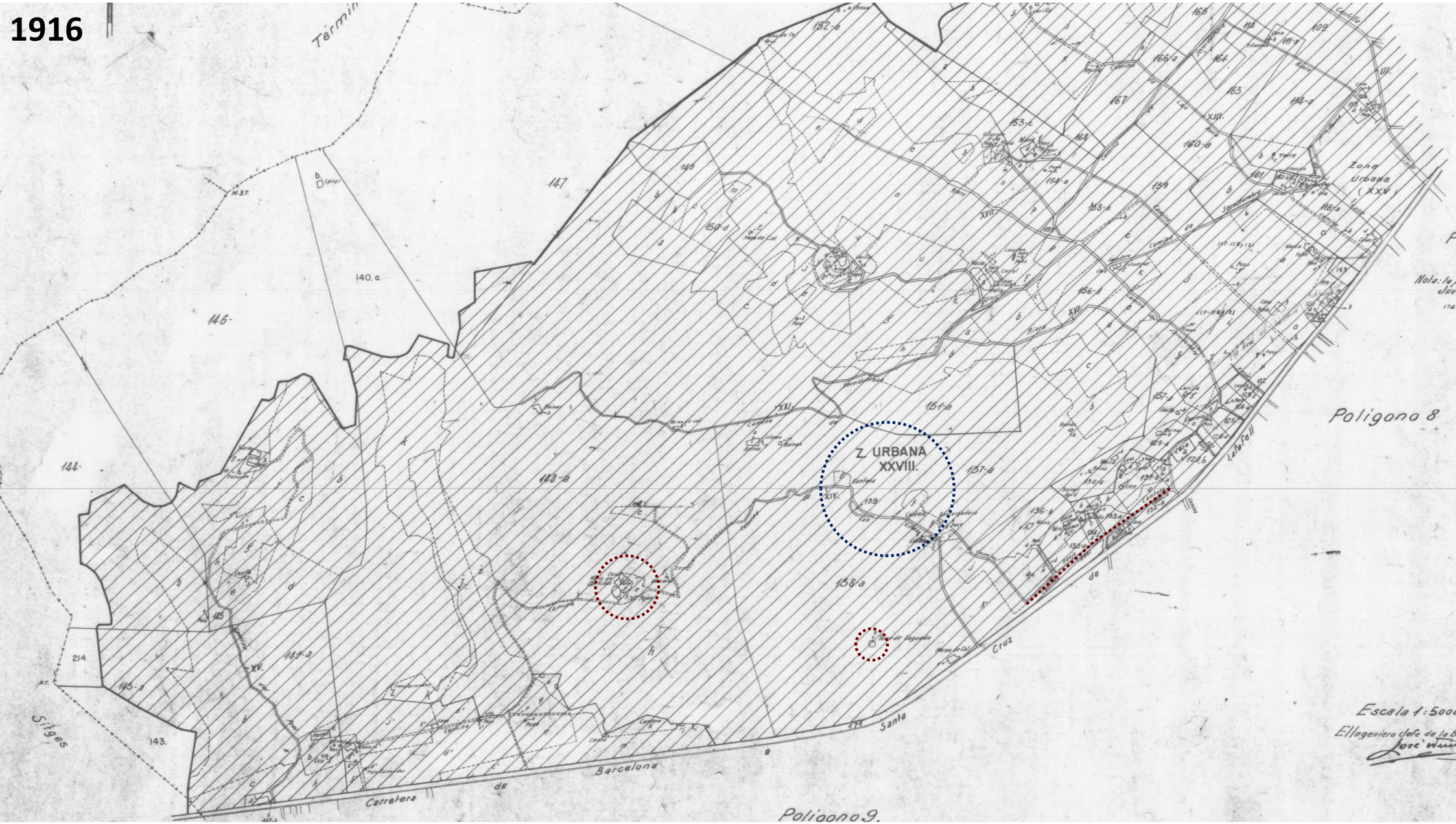

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà. Antecedents d'ocupació

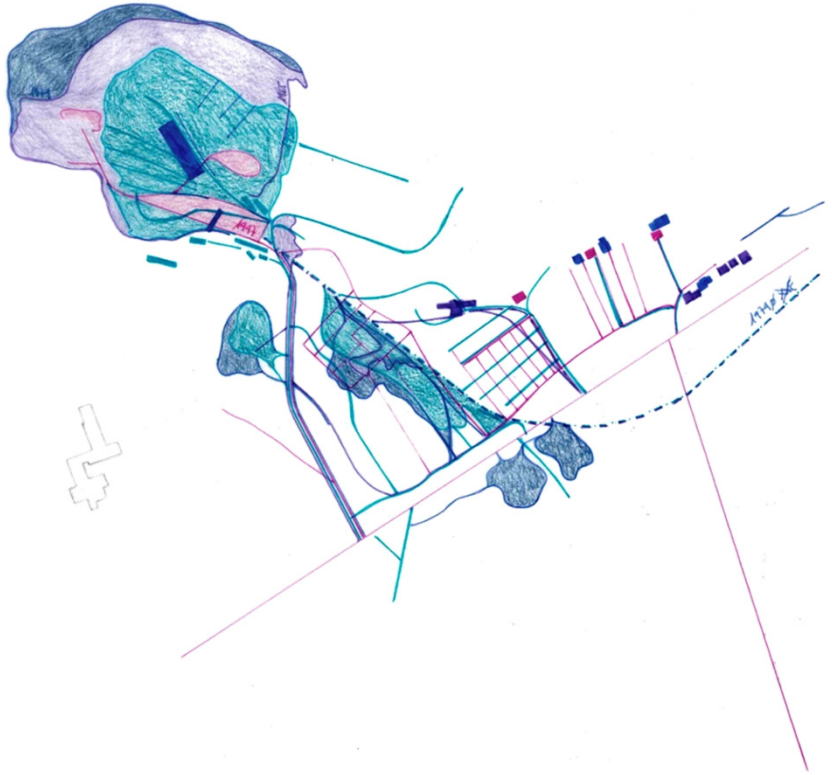

Finals dels anys 40 - Campament d'Instrucció de Reclutes (3mesos)

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà. Antecedents d'ocupació

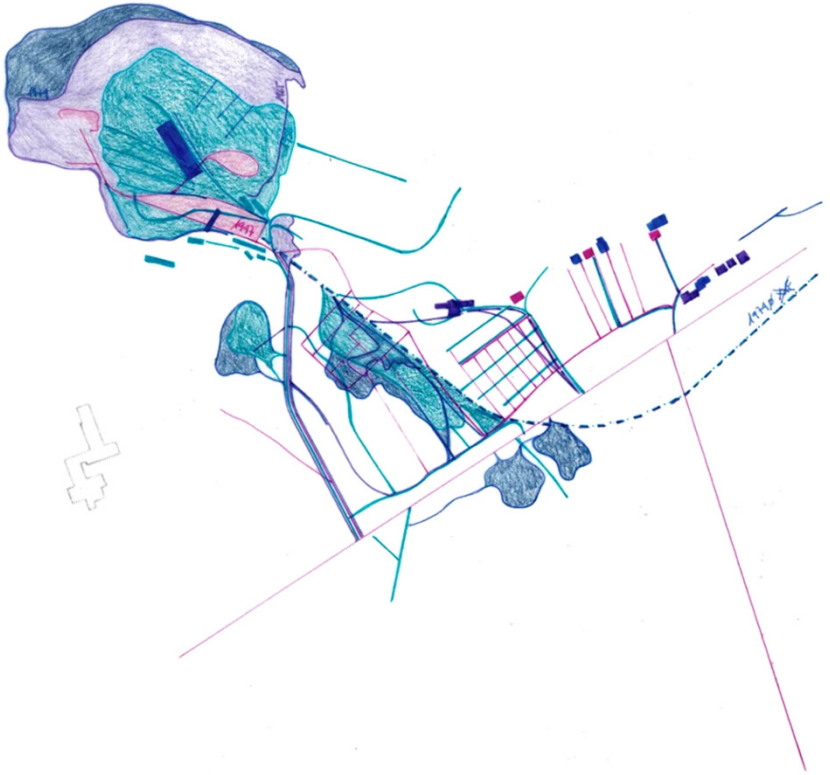

1956 es veu l'arribada del tren a la cantera

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà. Antecedents d'ocupació

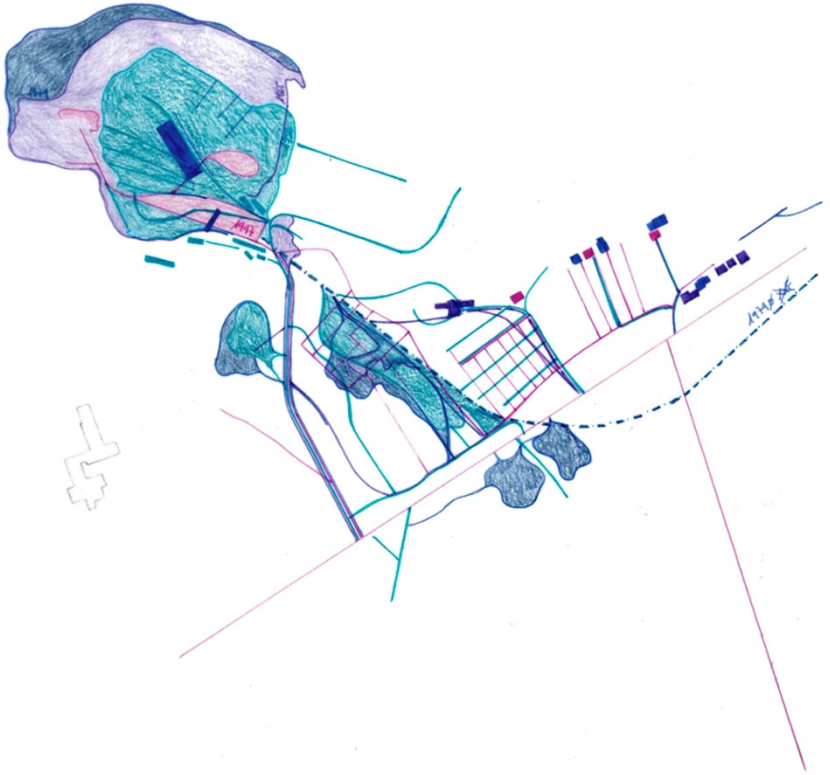

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà. Antecedents d'ocupació

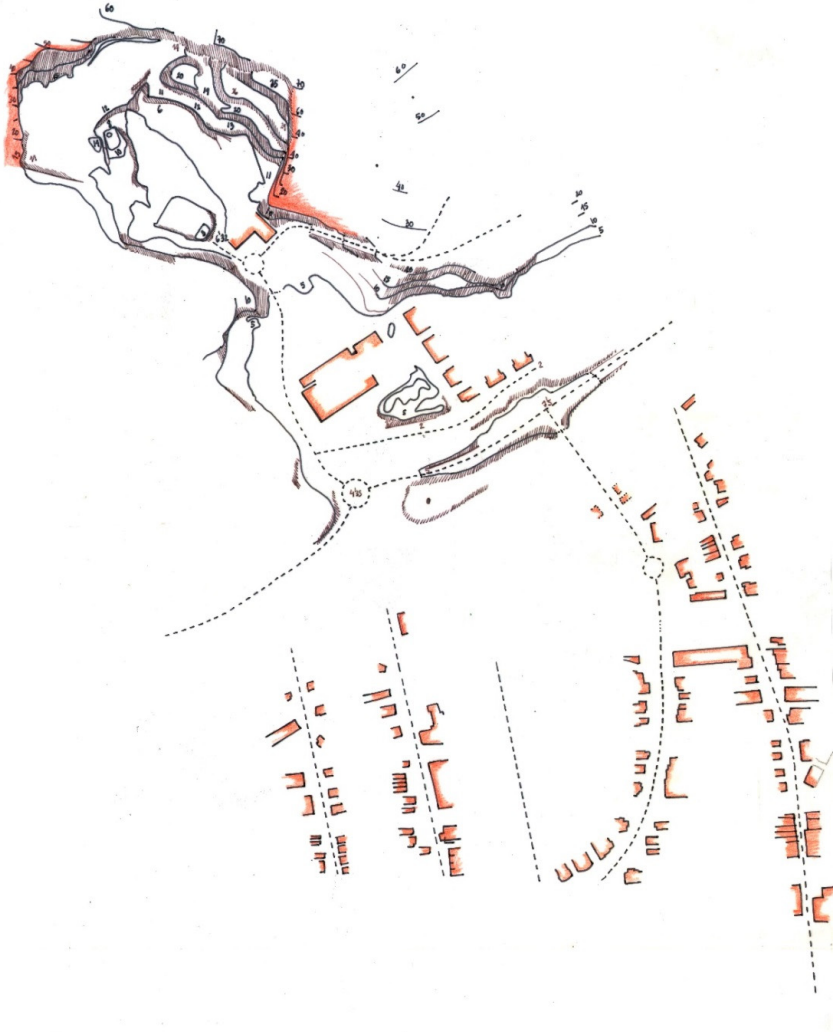

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà
Transformació nus C-31 / C-32 / C-245
connectivitat Can Aymerich i nou espai d'oportunitat metropolità

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà
Transformació nus C-31 / C-32 / C-245
connectivitat Can Aymerich i nou espai d'oportunitat metropolità

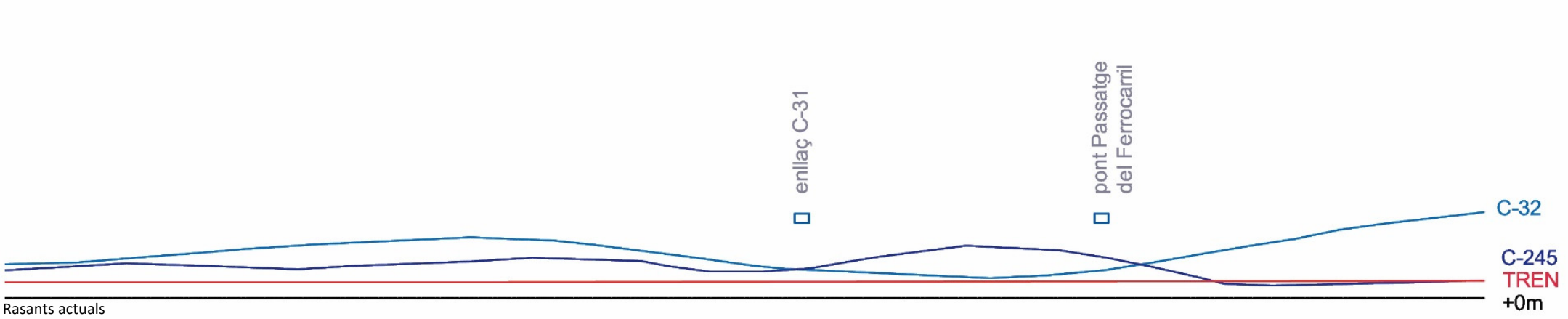

Rasants actuals

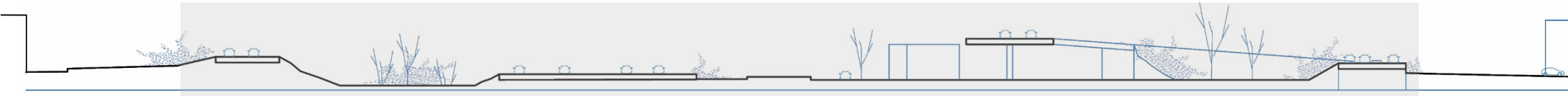
Secció actual

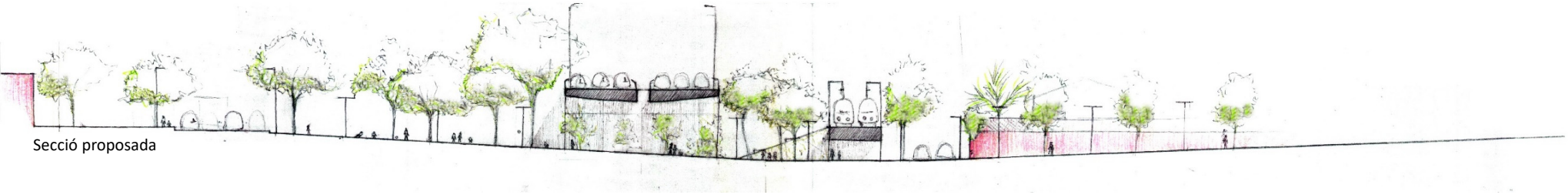
Secció proposada

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà
Transformació nus C-31 / C-32 / C-245
connectivitat Can Aymerich i nou espai d'oportunitat metropolità

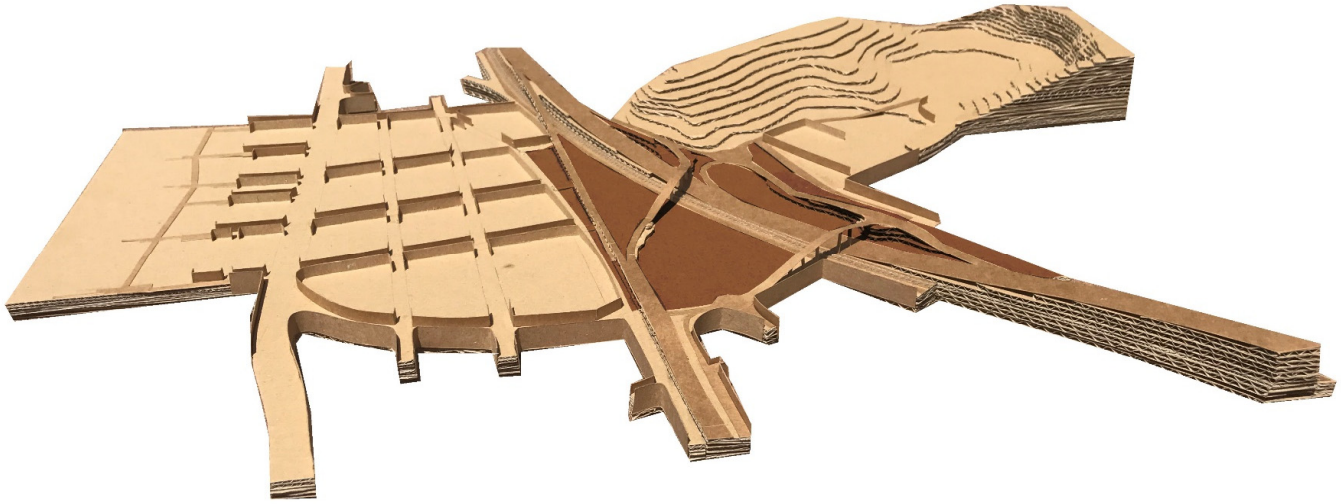

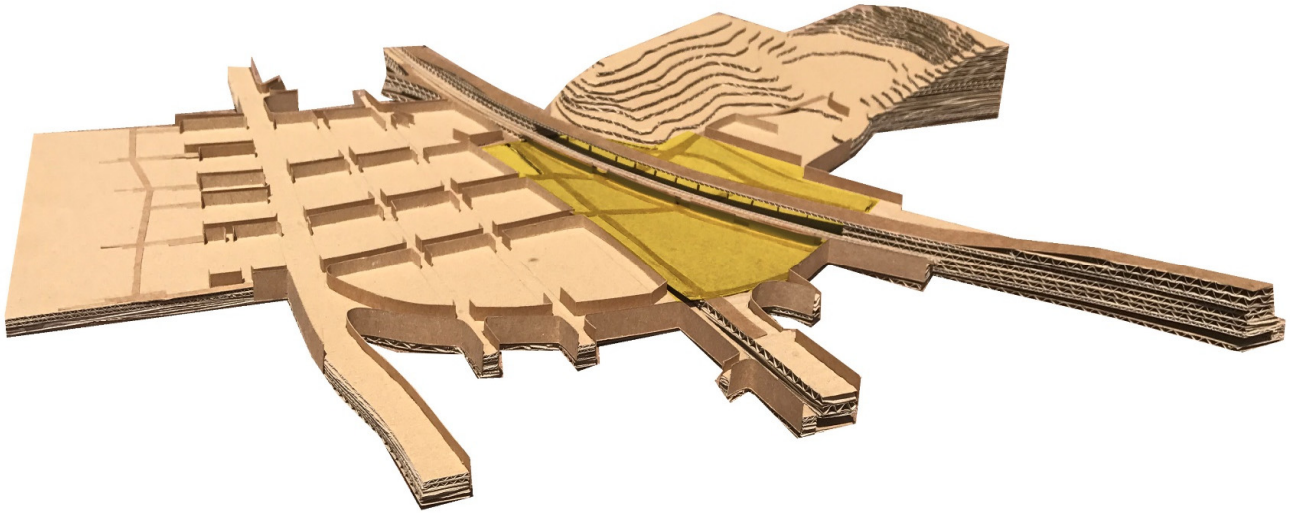

MPGM i PEU del Barri de la Ribera
Sostre 17.898 m2st / 54 habitatges
IEB= 0,625 m2st/m2s – D= 18viv/Ha.

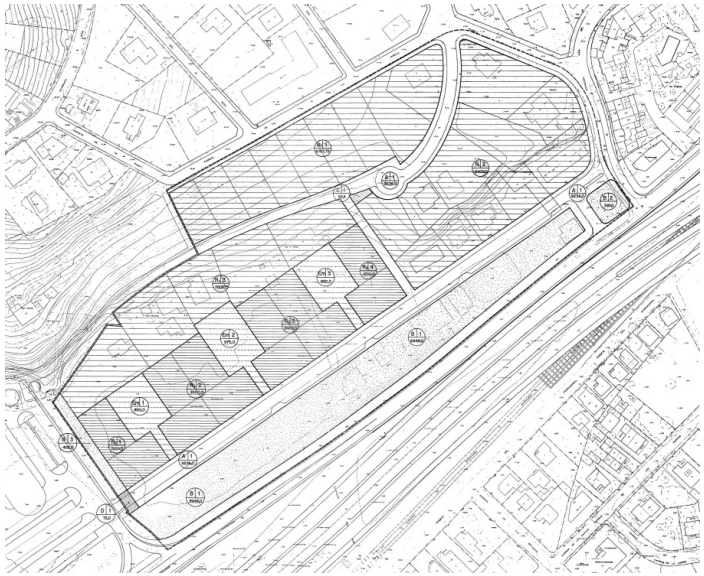

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà. Vores – falta de connexió

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Recosit urbà. Vores – falta de connexió

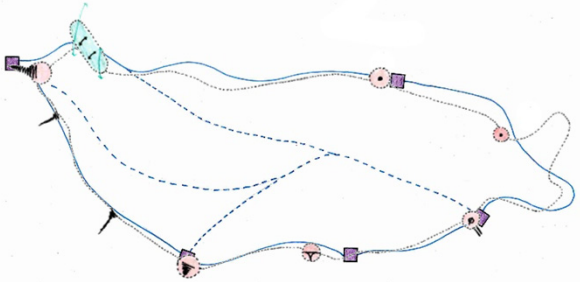

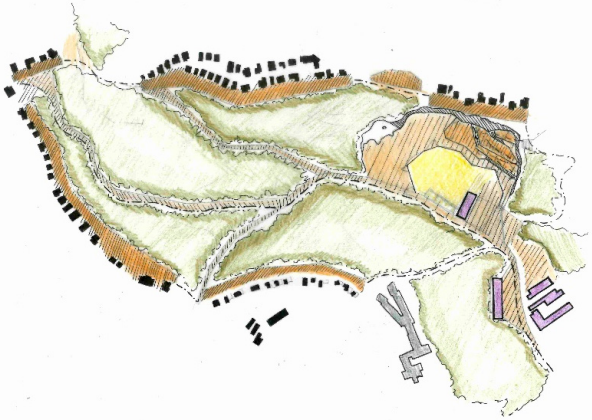

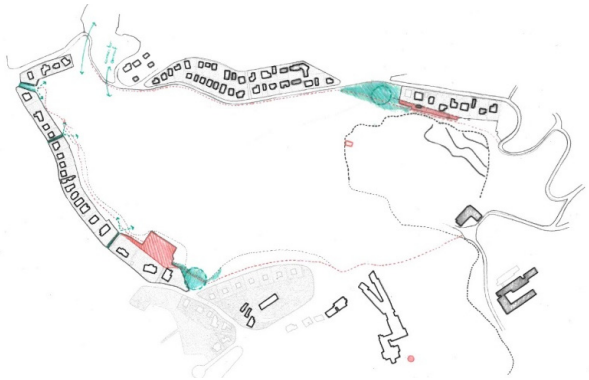

3. Model. Proposta per a l'àmbit de Can Aymerich

Síntesi Can Aymerich

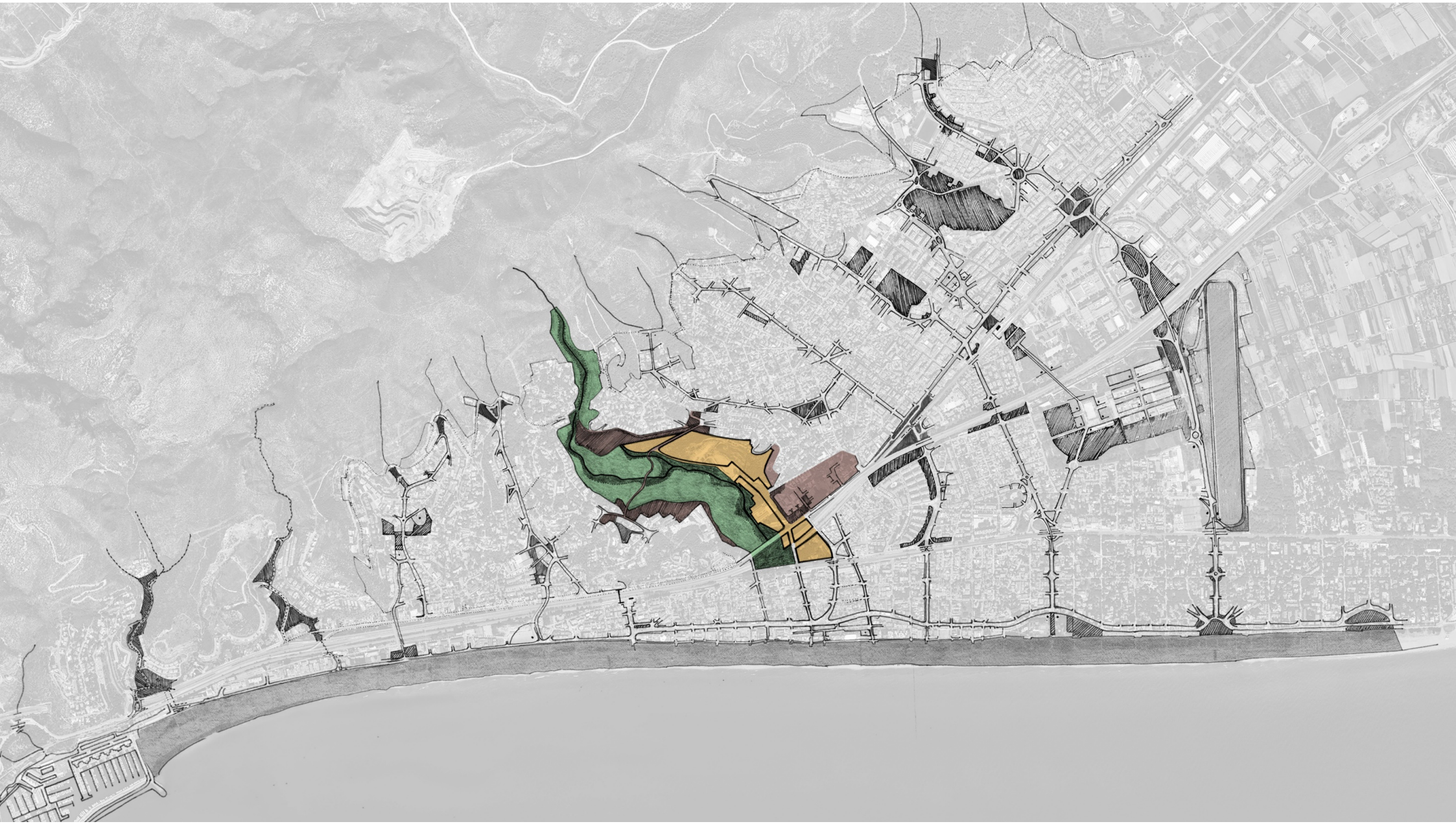

3. MODEL

Proposta d’estructura general

Els sis eixos estructurants

Proposta per a l’àmbit de Can Aymerich

Proposta de criteris d’urbanització

Racionalització de la mobilitat

Morfologia de l’espai públic

PROPOSTA

model d'estructura

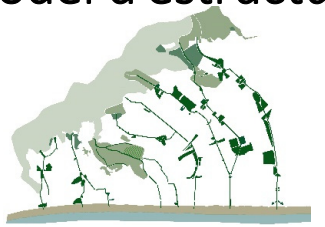

	ACTUAL	PROPOSTA	ASSAJOS
VIARI			
BUS I BICI			
VERD			

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Estructura viària actual

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Estructura viària actual

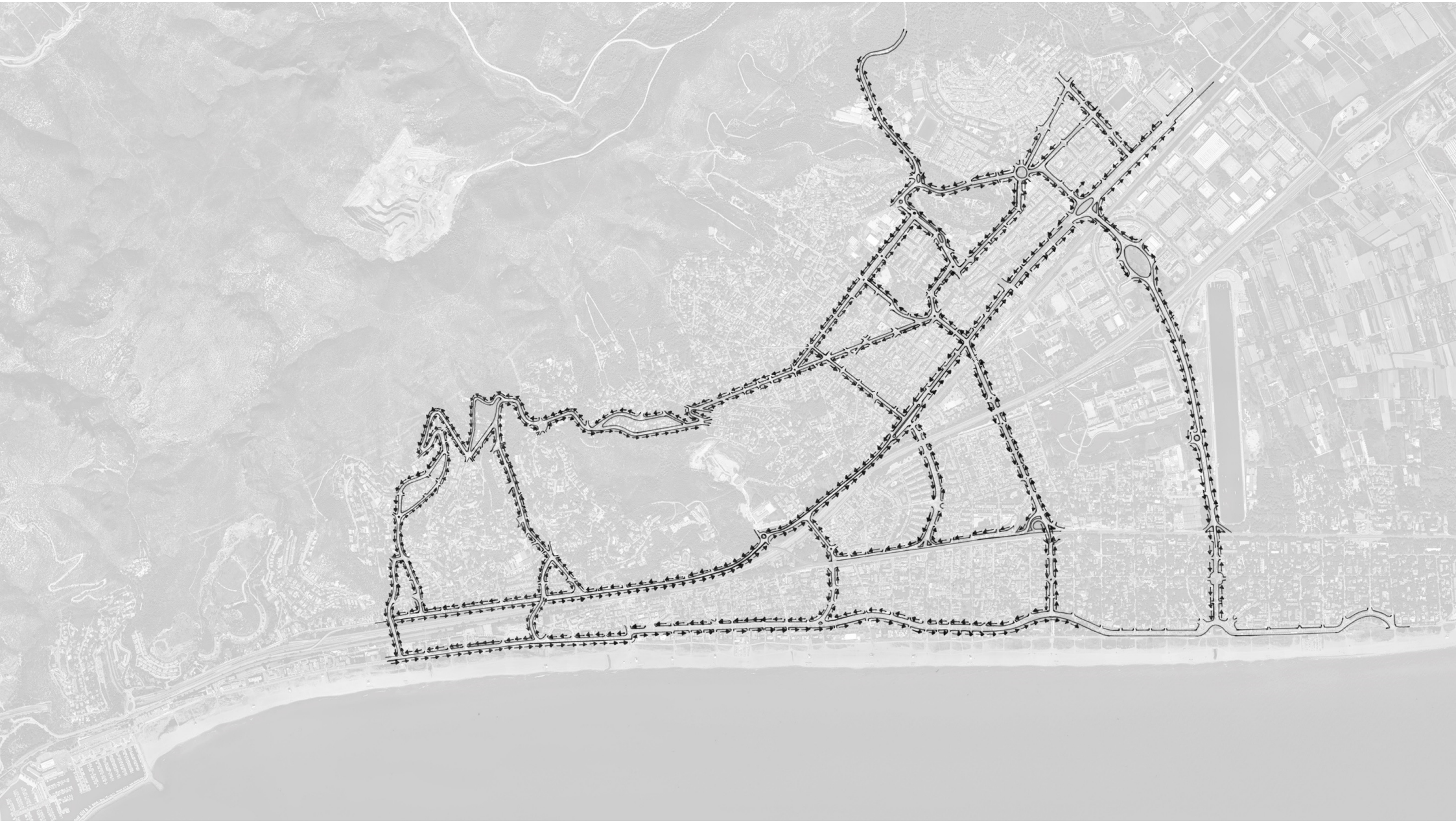

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Previsions PGM 1976

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Relleus i trama urbana

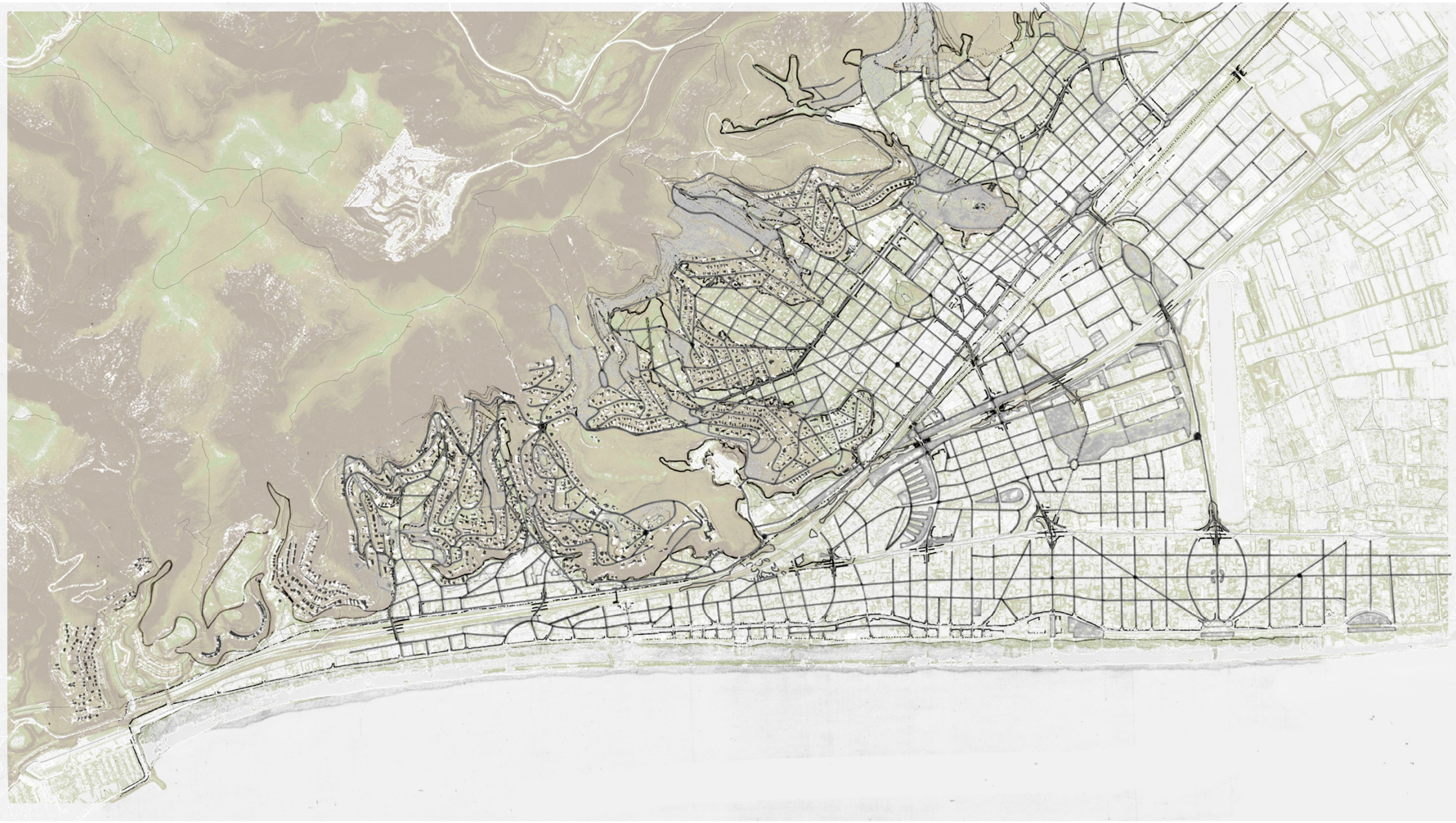

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Proposta mobilitat

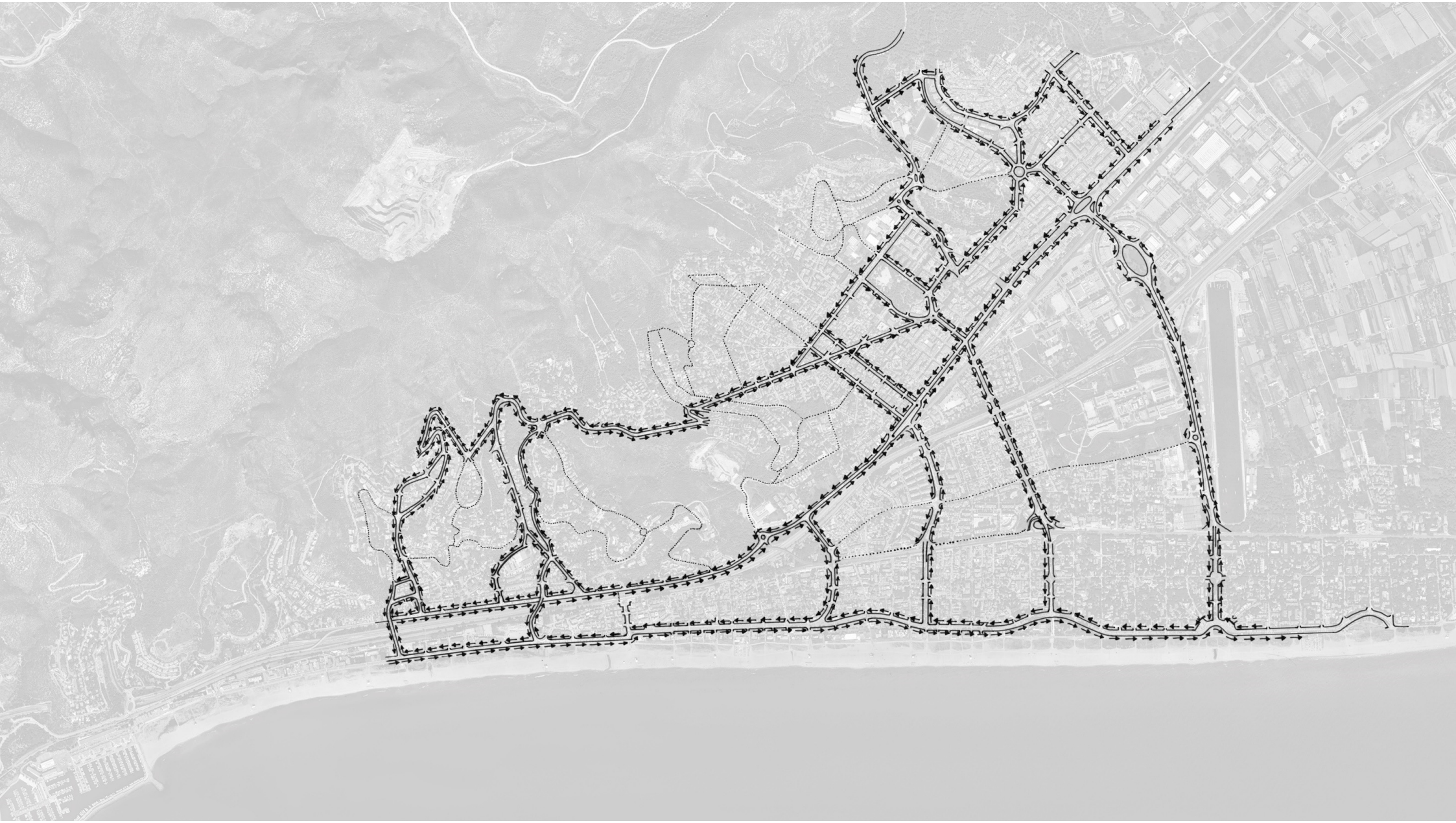

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Interpretació de l'estructura viària. Model

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Estructura del transport públic, estat actual

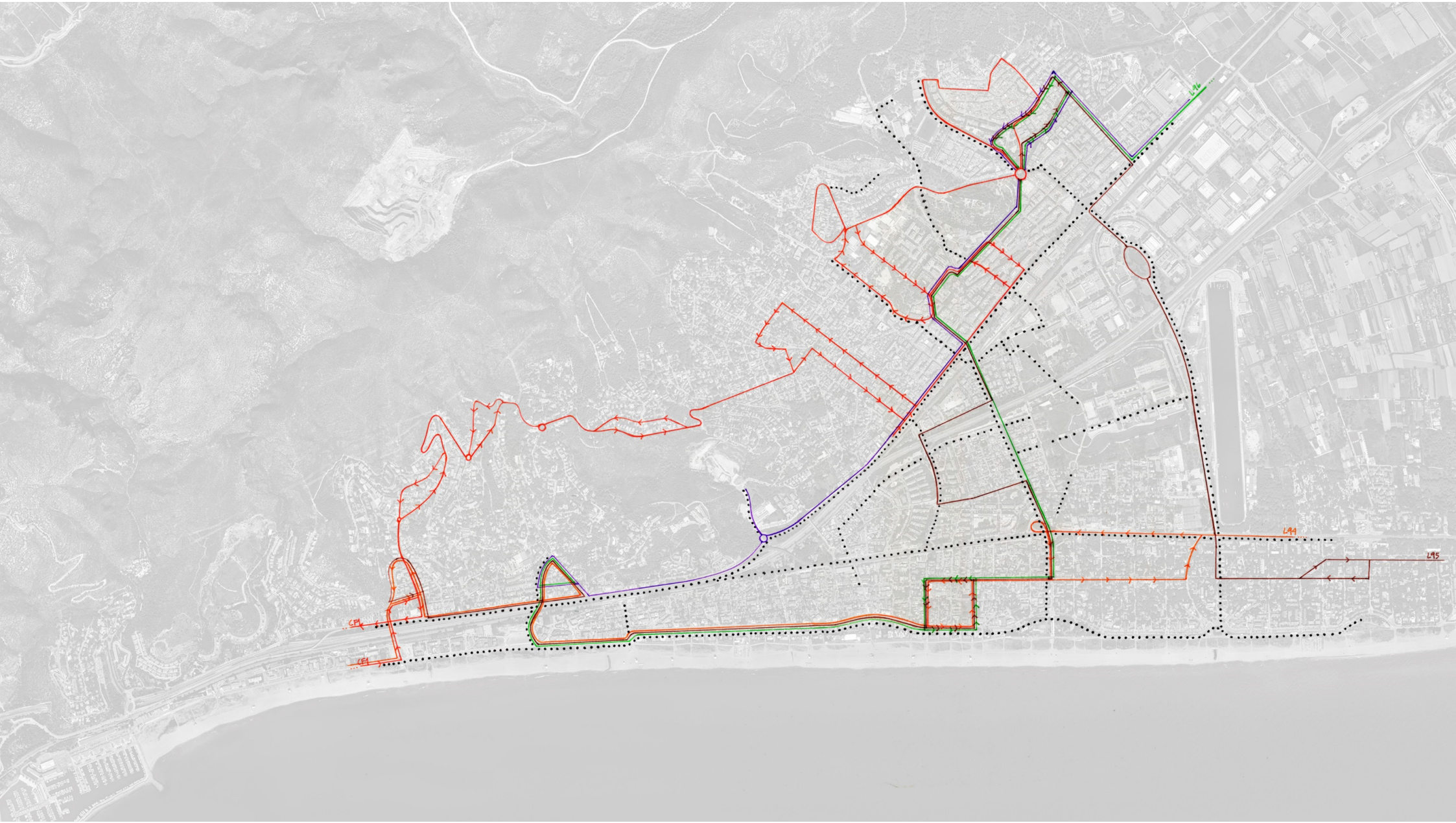

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Estructura del transport públic, estat actual

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Estructura del transport públic, proposta

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Assaig anella, proposta

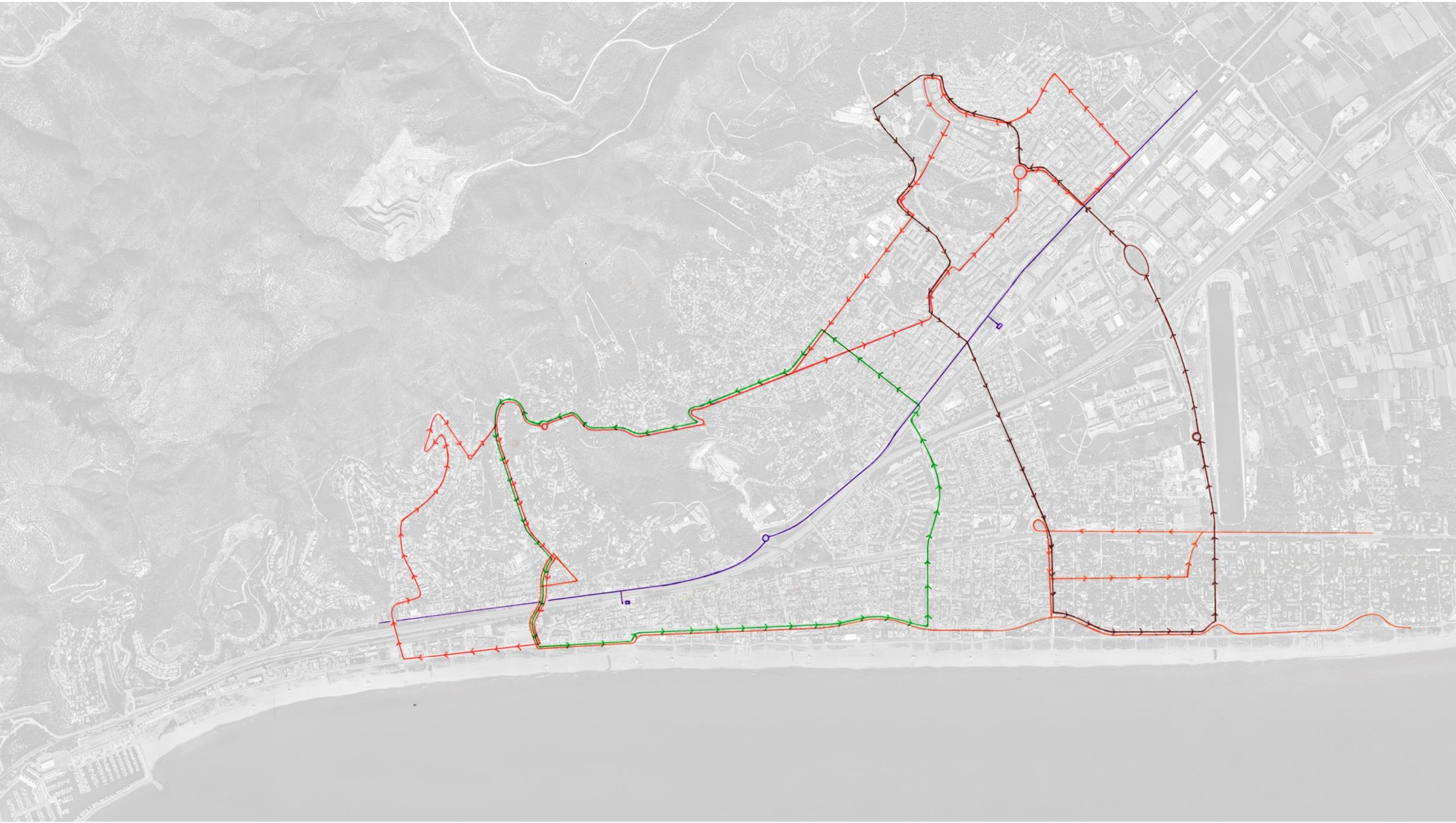

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Racionalització de la mobilitat. Assaig lineal, proposta

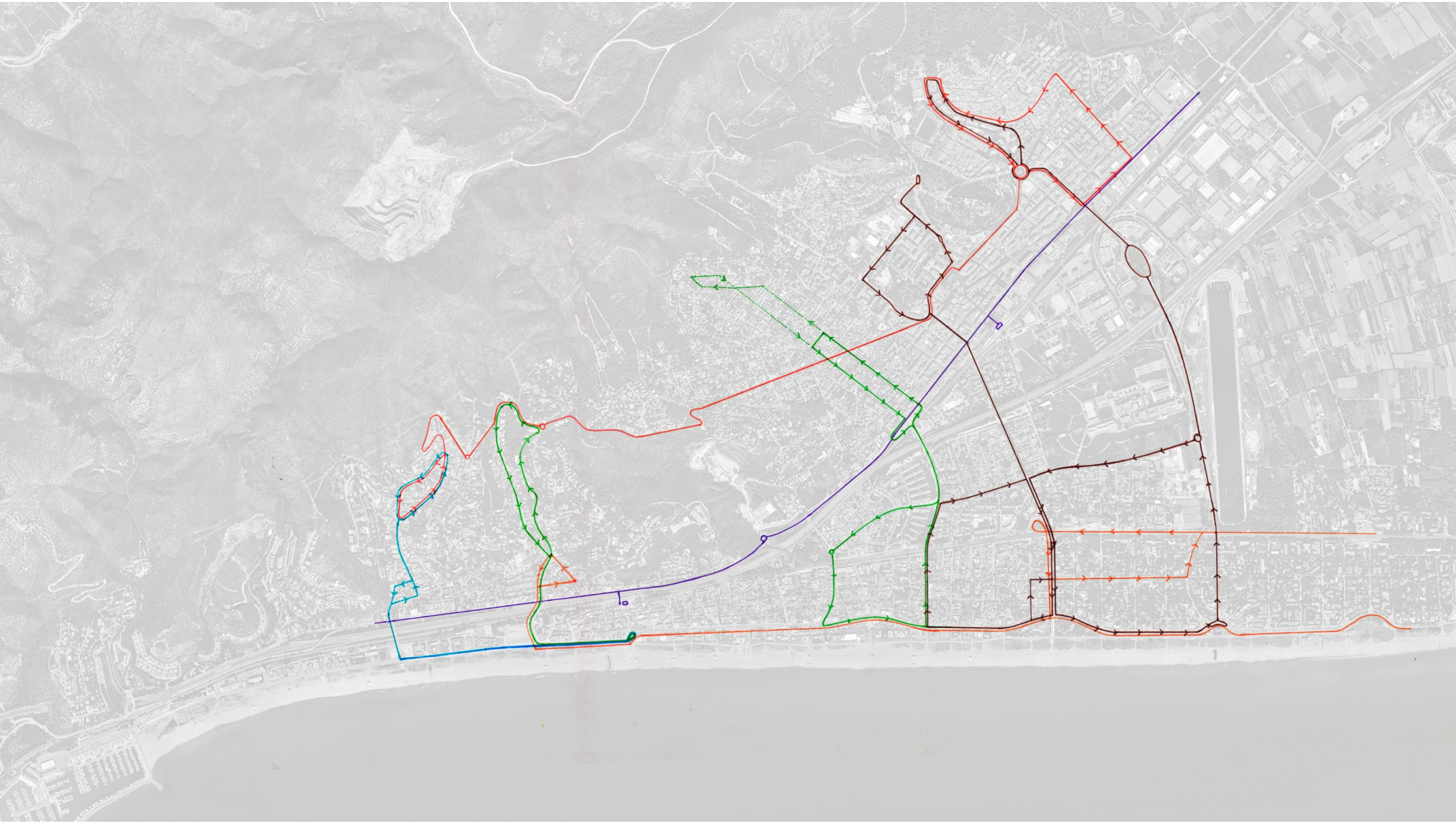

3. MODEL

Proposta d’estructura general

Els sis eixos estructurants

Proposta per a l’àmbit de Can Aymerich

Proposta de criteris d’urbanització

Racionalització de la mobilitat

Morfologia de l’espai públic

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Morfologia de l'espai públic. Estructura del verd, estat actual

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Morfologia de l'espai públic. Tipus d'espais, model

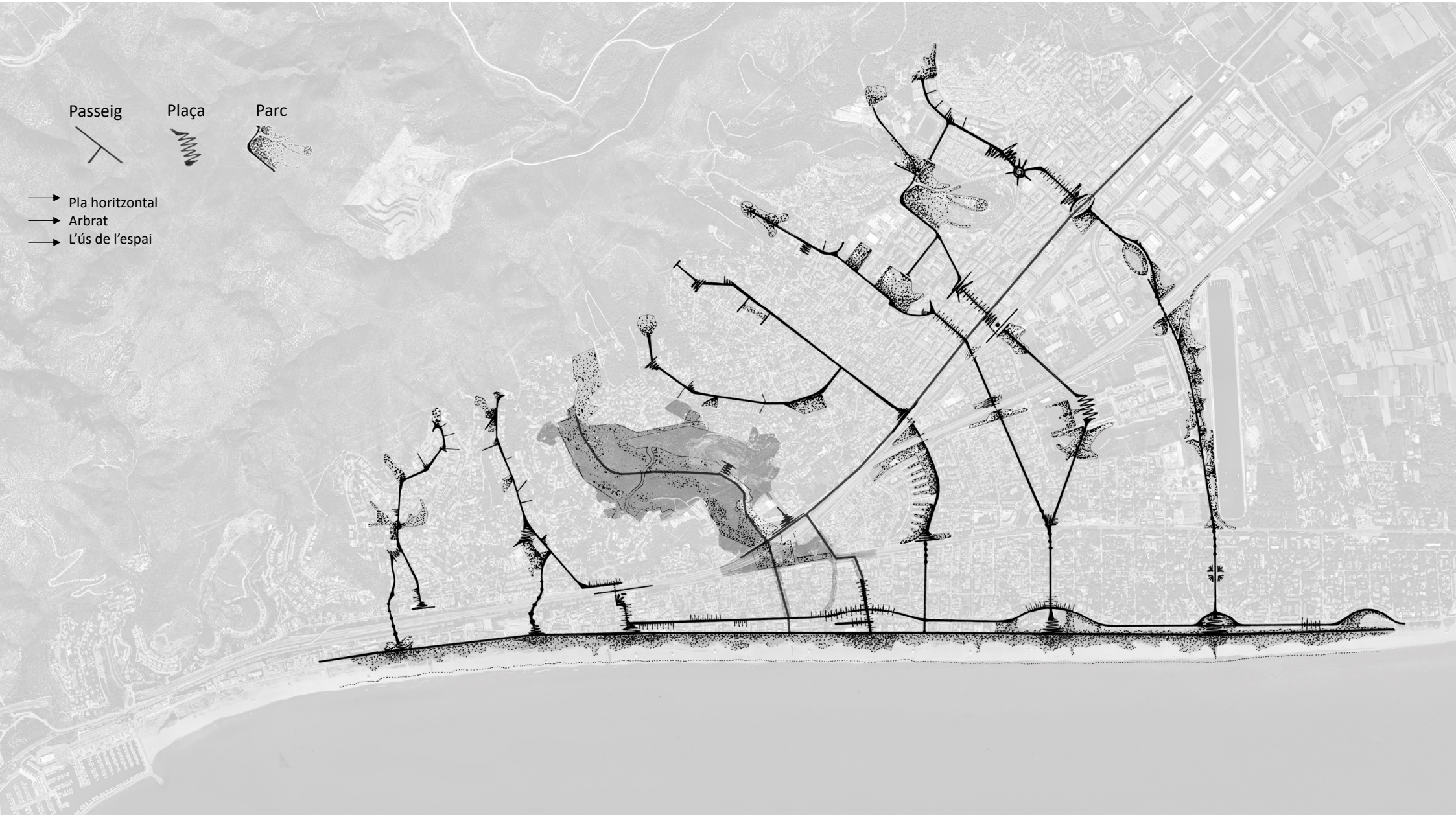

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Morfologia de l'espai públic. Tipus d'espais, model

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Morfologia de l'espai públic. Tipus d'espais, passeig

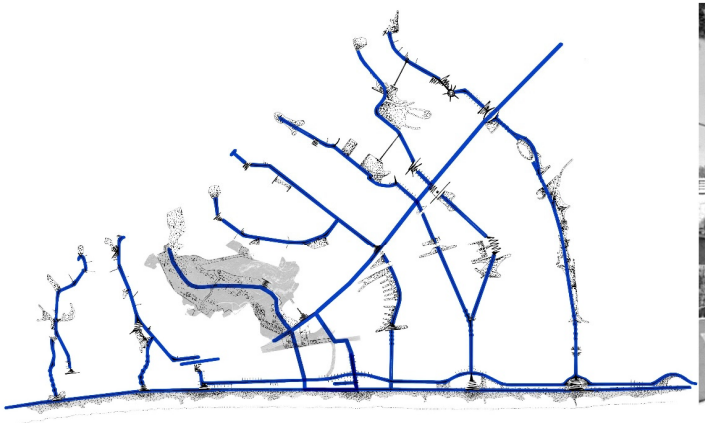

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Morfologia de l'espai públic. Tipus d'espais, plaça

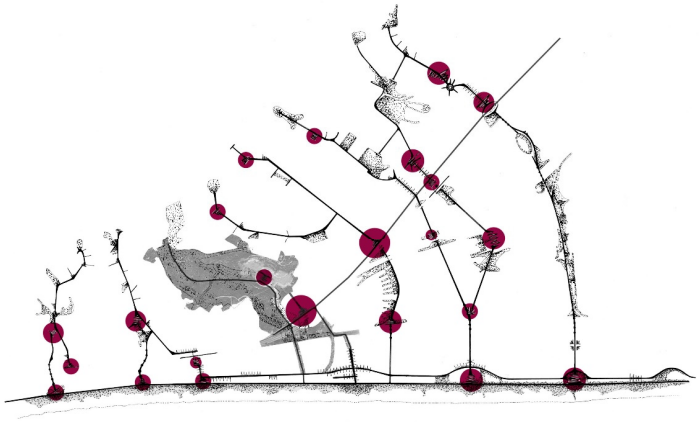

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Morfologia de l'espai públic. Tipus d'espais, parc

3. Model. Proposta de criteris d'urbanització

Morfologia de l'espai públic. Intervencions a petita escala

